

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER BİLİM DALI

**EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EŞ SEÇME STRATEJİLERİ VE
İLİŞKİ DOYUMUNUN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÖKÇENUR SONER

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ BETÜL DÜŞÜNCELİ

HAZİRAN 2020

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER BİLİM DALI

**EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EŞ SEÇME STRATEJİLERİ VE
İLİŞKİ DOYUMUNUN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÖKÇENUR SONER

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ BETÜL DÜŞÜNCELİ

HAZİRAN 2020

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

GÖKÇENUR SONER

En Candan Arkadaşıma

ÖN SÖZ

En güzel yıllarımın geçtiği, bana özümü bulduran Sakarya’da yapılan bu çalışma, birçok kişinin emeği ve yardımıyla son halini almıştır.

Öncelikle tezimin her aşamasında bana yardımcı olan, fikirlerini sunan, daha iyi olması için titizlikle hareket eden ve sonsuz destek sağlayan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Betül DÜŞÜNCELİ ’ye minnetlerimi sunarım. Tezimde kullanacağım verileri toplamamda yardımcı olan Sakarya Üniversitesi hocalarıma, istekle soruları cevaplayan öğrencilere ve ayrıca tezimin gelişmesinde katkıları olan Dr. Süleyman DEMİR’e çok teşekkür ederim.

Beni olduğum gibi kabul edebilecek tek insan olan, en değerlim, biricik kardeşim Gökhan Gödek’e ve varlığıyla hayatıma neşe katan güzel manolyam Azra Gödek’e sevgilerimi sunarım. Olmasalardı hep eksik kalırdım. Ayrıca büyüdükçe daha iyi anladığım, kişiler arası ilişkilerde uzman gördüğüm Canım Annem İmran Gödek ve her daim dağ gibi arkamızda duran Canım Babam Birol Gödek. İyi ki varsınız.

Son olarak, karşılaştığım andan bu yana yanımda olan ve tezimle alakalı tüm teknik desteği uzman edasıyla sağlayan eşim, hayat arkadaşım Kerem Soner. Anlam kattın, teşekkür ederim.

ÖZET

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EŞ SEÇME STRATEJİLERİ VE İLİŞKİ DOYUMUNUN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Gökçenur SONER, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül DÜŞÜNCELİ

Sakarya Üniversitesi, 2020.

Araştırma, eğitim fakültesinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örneklemini araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 866 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Altuntaş ve Atli tarafından geliştirilen Eş Seçme Stratejileri Envanteri, Hendrick tarafından geliştirilen, Curun tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan İlişki Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Analizler için SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uyup uymadığı saptamak amacıyla Kolmogorov-Smirnov, Shapiro Wilk normallik testi uygulanmıştır. İlişki Doyumu ve Eş Seçme Stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman Sıra Farkları Korelasyon yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca verilerin analizinde Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U Testleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda ilişki doyumu ile eş seçme stratejileri fiziksel özellik ve aşk alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Bekaret alt boyutu puanı hariç diğer alt boyutları cinsiyetlerine göre, Sosyoekonomik Durum, Fiziksel Özellik ve Bekaret alt boyutu puanları yaşlarına göre, Eş Seçme Stratejileri tüm alt boyutları öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre, Aile Kurumu ve Güven, Fiziksel Özellik ve Çocuk Bakım alt boyutu puanları sosyoekonomik durumlarına göre, Aile Kurumu ve Güven ve Bekaret alt boyutu puanları sosyal destek durumlarına göre ve Dini ve Siyasi Benzerlik, Fiziksel Özellik, Bekaret ve Aşk alt boyut puanları deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ilişki doyumu; katılımcıların yaşı, öğrenim gördükleri bölüm, algıladıkları sosyal destek türü ve deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Romantik İlişki, İlişki Doyumu, Eş seçimi, Flört

SUMMARY

INVESTIGATION OF PARTNER SELECTION STRATEGIES AND RELATIONSHIP SATISFACTION BETWEEN VARIOUS VARIABLES IN THE STUDENTS OF EDUCATION FACULTY

Gökçenur GÖDEK, Master Thesis

Supervisor: Asist. Prof. Dr. Betül DÜŞÜNCELİ

Sakarya University, 2020.

The research aims to investigate the relation between partner selection strategies and relationship satisfaction in education faculty students. The sample of the study consists of 866 students studying at Sakarya University Faculty of Education, which has voluntarily agreed to participate in the research. In the research Personal Information Form (by Researcher), Partner Selection Strategies Inventory (by Altuntaş and Atli), and Relationship Satisfaction Scale (by Hendrick) were used to collect data. SPSS 17.0 package program was used for analysis. Kolmogorov-Smirnov, Shapiro Wilk normality test was applied in order to determine whether the data obtained were normal distribution. The Kruskal Wallis Test, which is the nonparametric method used in cases where the data obtained from the scales do not provide assumptions; In the analysis of variance, Mann-Whitney U Test was used to determine the dimensions of this difference. As a result of the analyzes, a positive significant relationship was found between Romantic Relationship Satisfaction and Choosing Partner Strategies Inventory, physical trait and love sub dimension.

Choosing Partner Strategies Inventory, except Virginity Sub-dimension shows a statistically significant difference according to other sub-dimensions gender, Socioeconomic Status, Physical Characteristics, Virginity sub-dimension scores, according to their age, Choosing Partner Strategies Inventory all sub-dimensions according to the departmens where students studied, Family Institution and Trust, Physical Characteristics and Child Care sub-dimensions scores differ according to their socioeconomic status, Family Institution and Trust and Virginity sub-dimension scores according to their social support status and Religious and Social Similarity, Physical Characteristics, Virginity and Love sub-dimension scores according to the number of romantic relationships they experienced.

Also Romantic Relationship Satisfaction; it shows a significant difference according to the age of the participants, the department they are studying, the type of social support they perceive and the number of romantic relationships they experience.

Key Words: Romantic Relationship, Relationship Satisfaction, Partner Selection, Flirt

SİMGELER VE KISALTMALAR

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

ESSE: Eş Seçme Stratejileri Envanteri

İDÖ: İlişki Doyum Ölçeği

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	iv
ÖN SÖZ.....	vi
ÖZET.....	vii
SUMMARY.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem durumu.....	1
1.2. Araştırmanın amacı ve önemi.....	2
1.3. Problem cümlesi.....	4
1.4. Alt problemler.....	4
1.5. Varsayımlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar.....	6
1.7.1. Eş seçimi.....	6
1.7.2. Eş seçme stratejileri.....	6
1.7.3. İlişki doyumu.....	6
BÖLÜM II.....	7
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Kuramsal çerçeve.....	7
2.1.1. Eş seçimi.....	7
2.1.2. Eş seçimini etkileyen faktörler.....	8
2.1.3. Eş seçme kuramları.....	11
2.1.3.1. Sosyal rol kuramı.....	11

2.1.3.2. Psikanalitik kuram	12
2.1.3.3. Evrim kuramı	12
2.1.3.4. Ortak özellikler kuramı	13
2.1.3.5. Zıt özellikler kuramı	13
2.1.3.6. Birbirini tamamlayan gereksinimler kuramı	13
2.1.3.7. Cinsel stratejiler kuramı	14
2.1.4. İlişki doyumu	14
2.1.5. İlişki doyumuna kuramsal yaklaşımlar	18
2.1.5.1. Birey merkezli yaklaşım	18
2.1.5.2. Seçim kuramı	18
2.1.5.3. Karşılıklı bağımlılık kuramı	19
2.1.5.4. Psikanalitik kuram	19
2.1.5.5. Sosyal öğrenme kuramı	20
2.2. Yapılan araştırmalar	20
2.2.1. Eş seçimiyle ilgili Türkiye’de yapılan araştırmalar	21
2.2.2. Eş seçimiyle ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar	22
2.2.3. İlişki doyumuyla ilgili Türkiye’de yapılan araştırmalar	24
2.2.4. İlişki doyumuyla ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar	26
BÖLÜM III	29
YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın yöntemi	29
3.2. Araştırmanın evreni ve çalışma grubu	29
3.3. Veri toplama araçları ve veri toplama süreçleri	30
3.3.1. Kişisel bilgi formu	30
3.3.2. Eş seçme stratejileri envanteri (ESSE)	31
3.3.3. İlişki doyum ölçeği (İDÖ)	31
BÖLÜM IV	32

BULGULAR	32
4.1. Birinci alt probleme yönelik bulgular.....	32
4.2. İkinci alt probleme yönelik bulgular	33
4.4. Dördüncü alt probleme yönelik bulgular.....	40
4.5. Beşinci alt probleme yönelik bulgular.....	51
4.6. Altıncı alt probleme yönelik bulgular.....	55
4.7. Yedinci alt probleme yönelik bulgular	58
4.8. Sekizinci alt probleme yönelik bulgular	63
4.9. Dokuzuncu alt probleme yönelik bulgular	64
4.10. Onuncu alt probleme yönelik bulgular	65
4.11. On birinci alt probleme yönelik bulgular	68
4.12. On ikinci alt probleme yönelik bulgular.....	69
4.13. On üçüncü alt probleme yönelik bulgular	70
BÖLÜM V.....	72
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	72
5.1. Sonuç ve tartışma	72
5.1.1. Eş seçme stratejileri ve ilişki doyumuna ilişkin sonuçlar.....	72
5.1.2. Eş seçme stratejileri ve cinsiyete yönelik sonuçlar	73
5.1.3. Eş seçme stratejileri ve yaşa ilişkin sonuçlar.....	75
5.1.4. Eş seçme stratejileri ve öğrenim gördükleri bölüme ilişkin sonuçlar.....	76
5.1.5. Eş seçme stratejileri ve sosyoekonomik duruma yönelik sonuçlar	78
5.1.6. Eş seçme stratejileri ve sosyal destek türüne yönelik sonuçlar	79
5.1.7. Eş seçme stratejileri ve deneyimledikleri romantik ilişki sayısına yönelik sonuçlar	79
5.1.8. İlişki doyumu ve cinsiyete ilişkin sonuçlar	80
5.1.9. İlişki doyumu ve yaşa ilişkin sonuçlar	81
5.1.10. İlişki doyumu ve öğrencilerin öğrenim gördüğü bölüme ilişkin sonuçlar	81
5.1.11. İlişki doyumu ve öğrencilerin sosyoekonomik durumuna yönelik sonuçlar.....	83

5.1.12. İlişki doyumu ve sosyal destek türüne yönelik sonuçlar	83
5.1.13. İlişki doyumu ve deneyimledikleri ilişki sayısına yönelik sonuçlar	84
5.2. Öneriler.....	84
5.2.1. Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler.....	84
5.2.2. Gelecek araştırmalara yönelik öneriler.....	85
EKLER	100

Tablolar listesi

Tablo 1. Cinsiyete göre boşanma nedenleri oranı (%), 2016	9
Tablo 2. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler.....	29
Tablo 3. Eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu puanlarının normallik testi sonuçları.....	32
Tablo 4. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği puanları ve ilişki doyumu puanları arasındaki ilişki.....	33
Tablo 5. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının cinsiyetlerine göre normallik testi sonuçları	34
Tablo 6. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının cinsiyetlerine göre mann whitney-u testi sonuçları.....	35
Tablo 7. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının yaşlarına göre normallik testi sonuçları	36
Tablo 8. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının yaşlarına göre kruskal wallis testi sonuçları	38
Tablo 9. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının bölümlerine göre normallik testi sonuçları	41
Tablo 10. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği aile kurumu ve güven alt boyutu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları	44
Tablo 11. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği sosyoekonomik durum alt boyutu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları.....	45
Tablo 12. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği dini ve siyasi benzerlik alt boyutu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları.....	46
Tablo 13. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği fiziksel özellik alt boyutu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları	47
Tablo 14. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği bekaret alt boyutu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları	48
Tablo 15. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği çocuk bakım alt boyutu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları.....	49

Tablo 16. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ölçeği aşk alt boyutu puanlarının puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları	51
Tablo 17. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre normallik testi sonuçları	52
Tablo 18. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre kruskal wallis testi sonuçları.....	53
Tablo 19. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının sosyal destek durumlarına göre normallik testi sonuçları	55
Tablo 20. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının sosyal destek durumlarına göre kruskal wallis testi sonuçları.....	56
Tablo 21. Öğrencilerin eş seçme stratejilerinin deneyimlenen romantik ilişki sayısına göre normallik testi sonuçları	59
Tablo 22. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanlarının deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre kruskal wallis testi sonuçları	60
Tablo 23. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının cinsiyete göre normallik testi sonuçları	63
Tablo 24. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının cinsiyete göre mann-whitney u testi sonuçları	64
Tablo 25. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının yaşlarına göre normallik testi sonuçları	64
Tablo 26. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının yaşlarına göre kruskal wallis testi sonuçları	65
Tablo 27. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının bölümlerine göre normallik testi sonuçları	66
Tablo 28. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının bölümlerine göre kruskal wallis testi sonuçları	67
Tablo 29. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının sosyoekonomik duruma göre normallik testi sonuçları.....	68
Tablo 30. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre kruskal wallis testi sonuçları	68

Tablo 31. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının sosyal destek duruma göre normallik testi sonuçları	69
Tablo 32. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının sosyal destek durumlarına göre kruskal wallis testi sonuçları	70
Tablo 33. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre normallik testi sonuçları	70
Tablo 34. Öğrencilerin ilişki doyumu puanlarının deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre kruskal wallis testi sonuçları	71

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, amaç, önem, alt problemler, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem durumu

İnsanlar hayatları boyunca neredeyse her konuda seçim yapmak durumundadır. Ne yemek yiyeceği, hangi kıyafeti giyeceği, hangi yolu seçeceği bu durumlara örnektir. Gündelik hayatta yapılan seçimler dışında, yaşamın büyük bir bölümünü etkileyeceği düşünülen seçimler de vardır. Bunlara örnek olarak meslek seçimi ve eş seçimi gösterilebilir. Pines ve Nunes (2003) da insanın en önemli iki seçimini iş ve eş seçimi olarak belirtmiştir.

Eş seçimi Özgüven (1997) tarafından kadın ve erkeğin birbirlerini gördükleri andan itibaren başlayarak, tanışma, flört, söz kesme, nişan, nikah, düğün gibi aşamalardan geçerek tamamladıkları, toplumsal bir süreç olarak tanımlanmıştır. Eş seçimi yüzyıllardır devam eden bir kavram olarak karşımıza çıkar. İnsanların halen soyun devamı, toplumun onayladığı cinsellik, sevme-sevilme, ait olma, sosyal desteğe sahip olma gibi isteklerle evlendiği düşünüldüğünde aile kurmanın neden hala bu kadar önemini koruduğu anlaşılabilir (Demir ve Durmuş, 2015). Aile kurumu tarihsel süreçte değişime uğramış olsa da her dönemde önemini korumuş ve toplumun yapı taşı olmaya devam etmiştir (Türkaslan, 2012). Örneğin sanayi devrimine kadar kadınların üretimde yeri yokken, sanayi devriminden sonra kadınlara da erkeklere olduğu gibi haklar verilmesi, kadınların iş yaşamına katılmasıyla birlikte birçok kuşağın bir arada yaşadığı evlerden, anne baba ve çocukların yaşadığı çekirdek aileye dönüşüme sebep olmuştur (Tuna, 2012). Bu kültürel değişimle birlikte eş seçiminde dikkat edilen kavramlarda da değişime gidilmiştir. Örneğin geçmiş yıllarda ev yaşamında sorumluluklar, yemek yapma becerisi gibi kavramlara önem verilirken, günümüzde aşk, çekicilik gibi kavramlara önem verilmeye başlanmıştır (Buss, Shackelford, Kirkpatrick ve Larsen, 2001). Yine de geçmişten bu yana ortak olan bir olgu vardır. O da yaklaşık beş bin yıldır süregelen evlilik kurumunun, bireyin ilişki kurma ihtiyacını karşıladığıdır (Coontz, 2004).

Gelişimsel dönemlere bakıldığında, üniversite döneminin ilişkilerin kurulduğu, yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemine denk geldiği görülebilir (Erikson,1968). Bu dönemde romantik ilişkilerin kurulması temel görev olarak belirtilir. Bireylerin sağlıklı bir ilişki içerisinde olup

bu ilişkidenden doyum sağlması hem yaşam doyumunu hem genel iyilik halini etkileyecektir (Hendrick, 1995). İlişki doyumunu, Sabatelli (1988) tarafından bireyin ilişkidenden beklentileri ile karşı tarafın bu beklentileri karşılayabilme durumu olarak tanımlamıştır. Çemberci (2019) ise ilişki doyumunu, ilişki içerisinde olan bireylerin birbirine duyduğu sevgi, ihtiyacın giderilme oranı ve olumlu olumsuz yaşantıları paylaşabilme seviyesiyle artan psikolojik bir doyum olarak tanımlar. İlişki doyumunu etkileyen farklı etkenler bulunmaktadır. Bunlardan biri de ilişki inançlarıdır. İlişki inançları, kişilerin ilişkilerinin nasıl olması gerektiğini düşünmesi, beklentileri ve ilişkideki deneyimlerini algılama şekilleri olarak tanımlanabilir (Sullivan ve Schwebel, 1995). Küçükarslan (2011) yaptığı çalışmada, ilişki inançlarının ilişki doyumunu etkilediğini belirtmiştir. İlişkide bazı işlevsel olmayan inançların da olduğu söylenebilir. Partnere yönelik gerçekçi olmayan istekler ve inançlar düşük ilişki doyumuna sebep olacaktır. İşlevsel inançlar ise ilişki doyumuna pozitif etki edecek ve ilişkideki tarafların farkındalıklarını artıracaktır (Sullivan ve Schwebel, 1995).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin 2017 yılında yayınlanan boşanma istatistiklerine bakıldığında her geçen yıl boşanma oranlarının arttığı görülebilir. Boşanmaların farklı sebepleri vardır. Akoğlu ve Küçükkaragöz (2018) yaptıkları çalışmada boşanma nedenlerini şiddet, ailelerin ilişkiye karışması, aldatma, geçimsizlik, cinsel problemler, maddi sıkıntılar vb. olarak sıralamışlardır. Partnerinin romantik ve ince düşünceli olmasını bekleyen birey buna göre bir seçim yaparsa, ilişkisinde bu yönde oluşacak sorunların az olması beklenmektedir. Özetle bireylerin kendi isteklerini bilmesi, partnerlerinden ne istediğine karar vermesinin kendi beklentilerini partnerinin karşılayabilme durumunu düşünmesinin ilişki doyumunu ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın amacı ve önemi

Araştırma, eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunu incelemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca araştırmada çeşitli kişisel bilgilere de yer verilerek (cinsiyet, algılanan sosyal destek, deneyimlenen ilişki sayısı, okudukları bölüm vs.), bu boyutlarla eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunu arasında bağlantı olup olmadığı çözümlenmeye çalışılmıştır.

İnsanların duygusal yönden yakın ilişkiler kurmak istediği düşünüldüğünde eş seçimi önemli bir boyut kazanmaktadır. Özellikle üniversite dönemine denk gelen beliren yetişkinlik döneminde eş seçimi psikolojik, fizyolojik ve sosyolojik bir ihtiyaç olarak belirtilir (Türk, 2019). Eş seçimi sürecinde kişinin kendine yönelik algısının olumlu ve farkındalığının

yüksek olması bu süreci kolaylaştırabilir. Kendi beklenti ve isteklerinin farkında olan birey bu doğrultuda seçimler yapacak ve böylece evliliklerinde olumsuz sonuçlar doğma olasılığı azalacaktır (Hamamcı, Buğa ve Duran, 2011).

Aile kurumu ve romantik ilişkiler, geçmişten bu yana devam etmekte ve bu süreçte önemli değişikliklerden geçmektedir. Zamanla birlikte değişen eğitim durumları, ekonomik yapı, sosyal süreçler, tanışma biçimleri eş seçme stratejilerini etkilemiş ve değişime sürüklemiştir. Şentürk'e (2008) göre bireyler artık evlenmek için yeterli olanaklara sahip olsalar da evlenmeyi ertelemekte ya da evlenmeyi düşünmemektedir. Şentürk (2008) bunun sebebinin boşanma oranlarındaki artışla birlikte gelen evlilik kaygısı olduğunu belirtmiştir.

Romantik ilişkilerin geç ergenlik ve genç yetişkinlik döneminin olağan bir parçası olduğu söylenebilir (Bahadır, 2006). Üniversite yıllarında, 'yakınlığa karşı yalıtılmışlık' evresinde olan bireylerin, duygusal birliktelikleriyle birlikte kriz dönemini sağlıklı biçimde atlama beklenir. Kişilerin ilişkilerinde doyuma ulaşmasının ise uygun eş seçimi ile sağlanabileceği düşünülmektedir. Eş olacak bireylerin birbirlerini iyi tanımaları, aralarındaki uyumsuzluklarla başa çıkarak iletişimlerinin daha sağlam olmasını sağlamaktadır (Yılmaz ve Kalkan, 2010). Sağlıklı bir seçimin yapılmadığı ilişkilerde kişiler arası ortaya çıkan sorunlar bireylerin ruh sağlığını etkileyecek ve ilişkiden doyum alamamasına neden olacaktır (Gotmann, 1999). Bireylerin kendisini ve karşısındakini iyi tanması, eş seçme stratejilerini doğru kullanması en uygun eş seçimini yapmasını sağlayabilir. Böylece bunu gerçekleştirebilen bireylerin eşinden ve evliliğinden daha fazla haz alması beklenmektedir.

TÜİK (2016) tarafından yapılan çalışmada Türkiye'de evliliklerin %37.5'i 20-24 yaş aralığında yapılır. Günümüz şartlarında bu yaş aralığı genellikle üniversite ve üniversite sonrası ilk yıllara denk gelmektedir. Üniversite öğrencilerinin seçecekleri eşlerde belli kriterler aradığı ve bu seçimi önemseydiği belirtilir (Avcı, 2014). Bu sebeple üniversite döneminde, eş seçim hazırlığı, evlilik planları ve uygun kriterleri belirleyen öğrencilerle yapılan çalışmaların bu alanda önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın da üniversite öğrencileri ile yapılması açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğrenciler için iyi öğretmen nasıl olur sorusuna cevap aranan bir çalışmada yanıtlar 'saygı ve sevgiyle davranan, sorunları çözümede karşı tarafa yardım eden, güler yüzlü, sıcak, empati becerisine sahip, esprili ve dostça davranan' şeklinde olmuştur (Senemoğlu, 2003a). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin 'öğretmen' olma gayesiyle eğitimlerine devam ettikleri düşünüldüğünde, bu özelliklere sahip olmaları beklenir. Sıralanan özellikler

incelendiğinde, bu özelliklerin romantik ilişkide de bulunması, ilişki doyumunu etkileyebilir. Buna göre eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerde ilişki doyumu ve eş seçme stratejileri arasında anlamlı bir ilişki olması beklenmektedir.

İlgili literatürde eş seçimi ve ilişki doyumu kavramlarının ayrı ayrı olarak üniversite öğrencileri kapsamında incelendiği görülmüştür. Üniversite öğrencilerinde eş seçme eğilimlerinin incelendiği bir çalışmada ise cinsiyete göre tercih edilen özelliklerin önem derecesi sıralaması göz önüne alındığında, her iki grup tarafından da ilk on sırada, aynı özelliklere yer verildiği görülmüştür (Efe, 2013). Soureh (2011) tarafından kültürler arası eş seçim durumları farklarını ortaya koyma amacıyla yapılan çalışmada ise Tebriz Üniversitesi öğrencileri evlenecekleri kişiyi aileleriyle birlikte seçmesi gerektiğini düşünürken, Gazi Üniversitesi öğrencileri evlenecekleri kişiyi kendilerinin seçmesi gerektiğini savunmuştur. Shipman (2011)'ın çalışmasında ailelerin sosyal özelliklere önem verirken, gençlerin kişilik özelliklerine daha çok dikkat ettiği belirlenmiştir (akt. Atli ve Altuntaş, 2015). Sarı (2008) tarafından yapılan çalışmada ise üniversite öğrencilerinde bağlanma boyutları ve ilişki doyumunun incelenmiş, kadınların ilişki doyum düzeylerinin daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak eğitim fakültesi öğrencilerinde, eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunun incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

1.3. Problem cümlesi

Araştırmanın genel amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunu incelemektir. Bununla birlikte çalışmada yer alan öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, deneyimlenen ilişki sayısı vb.) eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu da inceleme konusu yapılmıştır.

1.4. Alt problemler

1. Öğrencilerin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu puanları arasında ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrenim gördükleri bölüme göre farklılık göstermekte midir?

5. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları sosyoekonomik durumuna göre farklılık göstermekte midir?
6. Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları algıladıkları sosyal destek türüne göre farklılık göstermekte midir?
7. Öğrencilerin eş seçme stratejileri deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılık göstermekte midir?
8. Öğrencilerin ilişki doyumu puanları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
9. Öğrencilerin ilişki doyumu puanları yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
10. Öğrencilerin ilişki doyumu puanları öğrenim gördükleri bölüme göre farklılık göstermekte midir?
11. Öğrencilerin ilişki doyumu puanları sosyoekonomik durumuna göre farklılık göstermekte midir?
12. Öğrencilerin ilişki doyumu puanları algıladıkları sosyal destek türüne göre farklılık göstermekte midir?
13. Öğrencilerin ilişki doyumu, daha önce deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılık göstermekte midir?

1.5. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğrenciler, çalışma evrenini temsil edici niteliktedir.
2. Araştırmaya katılan öğrenciler kişisel bilgi formunu ve veri toplama araçlarındaki maddeleri değerlendirmeye olanak sağlayacak şekilde içtenlikle yanıtlamışlardır.
3. Araştırmaya katılan öğrenciler eş seçimine yönelik stratejilere sahiptirler.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Sakarya ili Hendek ilçesi Sakarya Üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinden 866 veri ile sınırlıdır.
2. Toplanan veriler ölçme araçlarında yer alan maddelerle sınırlıdır.
3. Bu araştırmanın sonuçları, diğer evrenlere, araştırmanın yapıldığı evrene benzerlikleri açısından genellenebilir.

1.7. Tanımlar

1.7.1. Eş seçimi: Kadın ve erkeğin birbirlerini gördükleri andan itibaren başlayarak, tanışma, flört, söz kesme, nişan, nikah, düğün gibi aşamalardan geçerek tamamladıkları, toplumsal bir süreçtir (Özgüven, 1997).

1.7.2. Eş seçme stratejileri: Evlenmek için yeterli özelliklere sahip kadın ve erkeğin karşı cinsten potansiyel eş adaylarını belirlemesi ve kendi beklenti ve isteklerini karşılıyor olup olmamasını değerlendirmesidir (Efe, 2013).

1.7.3. İlişki doyumu: Çiftlerin birbirine gösterdiği sevgi, iletişim, cinsel doyum gibi konularda ortak payda bulması ve bazı çevresel faktörlerin ilişkiye girmesiyle elde edilen psikolojik tatmindir (Sokolsi ve Hendrick, 1999). Çemberci (2019) ise ilişki doyumunu, ilişki içerisinde olan bireylerin birbirine duyduğu sevgi, ihtiyacın giderilme oranı ve olumlu olumsuz yaşantıları paylaşabilme seviyesiyle artan psikolojik bir doyum olarak tanımlar.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde eş seçimi ve ilişki doyumu ile ilgili kuramsal bilgi ve yaklaşımlar sunulmuştur. Daha sonra ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal çerçeve

2.1.1. Eş seçimi

İnsanların, bir ömür birlikte olma arzusuyla yanlarında bir eş olmasını istediği düşünüldüğünde, eş seçimi kavramı önemli bir boyut kazanmaktadır. Özgüven (1997)'e göre eş seçimi; kadın ve erkeğin birbirlerini gördükleri andan itibaren başlayarak, tanışma, flört, söz kesme, nişan, nikah, düğün gibi aşamalardan geçerek tamamladıkları, toplumsal bir süreç olarak tanımlanır. Eş seçiminin, geçmiş yıllarda ve hala bazı geleneksel aile yaşantılarında aile büyükleri tarafından yapıldığı görülebilir. Görücü usulü adı verilen bu yöntemle, tanıdıklar, akrabalar ve aileler, evlilik için uygun gördükleri adayları belirlerler (Şendil ve Korkut, 2008). Bu adaylar belirlenirken, kızın hamaratlığı, saflığı, geçmişi, erkeğin sosyoekonomik özellikleri, aile yaşantısı, ailenin geçmişi gibi faktörler baz alınır (Özgüven, 2014).

Eş seçimi, genellikle bireylerin yaşamıyla ilgili önemli kararlar aldığı, adımlar attığı ve geleceğini şekillendirdiği üniversite dönemine denk gelir (Senemoğlu, 1998). Erikson (1968)'a göre, üniversite dönemi, kişilerin yakın ilişkiler kuracağı zamandır ve gelişim görevi olarak eş seçiminin bu döneme tekabül ettiğini söyler. Bu dönemde sağlıklı bir ilişki kuramayan kişiler, yalıtılmışlık duygusuyla savaşmak durumunda kalır (akt. Özgüngör ve Kapıkıran, 2016).

Günayer (2004)'e göre eş seçimi, insan hayatındaki en önemli kararlardan biridir ve bu karar bireyin geri kalan yaşantısını her açıdan etkiler. Şen (2015) ise eş seçiminde kadın ve erkeğin kimi seçtiğine bağlı olarak hayatının nasıl değişeceğine, kimden çocuk sahibi olacağına ve yaşamına kiminle devam edeceğine karar vereceğini bu nedenle eş seçim sürecinin karmaşık bir yapısının bulunduğunu belirtir. Evlilik ilişkisinin yaşam süresinin yarısını hatta bazı durumlarda üçte ikisi gibi uzun bir süreyi kapsayabildiğinden dolayı, bireylerin bazı eş seçme stratejilerinin olması normal karşılanabilir (Yavuzer, 2010). Aşağıda bireylerin eş seçim sürecini etkileyen bazı faktörlerden bahsedilmiştir.

2.1.2. Eş seçimini etkileyen faktörler

Eş seçimi, birçok faktörden etkilenen bir kavramdır. Çalışkan, Taşhan, Orhan ve Nacar (2015)'a göre eş seçimi, yaş, yerleşim yeri, fiziksel özellikler, tutum ve düşünce benzerliği, iletişim şekli, mal varlığı, dini inanç, sosyal statü, eğitim düzeyi, etnik köken ve kişilik özellikleri gibi birçok kavramla ilişkilidir. Lauer ve Lauer (1997)'in yaptığı çalışmaya göre, eş seçme sürecinde insanlar, aile gelenekleri, eğitim düzeyi, etnik grup gibi özelliklere bakarlar ve çoğu zaman iyi bir evlilik, eşler arasında benzerliklerin fazla olmasıyla daha kaliteli bir hale gelir. Efe (2013)'nin Ankara'da yaptığı çalışmaya göre ise üniversite öğrencilerinin, eş seçimlerinde sevgi, dürüstlük, saygı, hoşgörü, temizlik gibi kavramlara önem verirken, bakır/bakire, hamarat, dindarlık gibi kavramlara daha az önem verdiği ortaya çıkmıştır.

Çağın değişmesi ve cinsiyetlere yüklenen anlamların farklılaşması sebebiyle, kişilerin birbirinden beklentisinin de değiştiği düşünülebilir. Buna örnek olarak Buss ve arkadaşları (2001)'nin yaptığı çalışma gösterilebilir. Araştırmaya göre zamanla birlikte eş seçme stratejileri de değişim göstermiştir. Ev yaşamında sorumluluklar, yemek yapma becerisi gibi kavramlara verilen önem azalırken, çekicilik, aşk, maddi imkanlara verilen önem artış göstermiştir.

Bu çalışmada da kullanılan eş seçme stratejileri envanterinde Altuntaş ve Atli (2015)'nin, bireylerin eş seçimi için yedi özelliği aradıklarını belirttiği görülmektedir. Bu özellikler:

- *Aile kurumu ve güven:* Aile, insanların bir arada yaşamasını sağlayan kurum olarak görülür ve tüm toplumlarda örneğine rastlanır (Ondaş, 2007). Aile kurulduğunda topluma uyum ve katılımın artacağı düşünüldüğünde, bireylerin aile olabilecek kadar güvendikleri kişileri seçmek istedikleri söylenebilir.
- *Sosyoekonomik durum:* Geleneksel evliliklerde erkeğin sosyoekonomik gücünün fazla olması beklense de zamanla birlikte daha eşitlikçi ve yakın gelir düzeylerine önem verilmektedir (Efe, 2013).
- *Dini ve siyasi benzerlik:* Yaşam rutinine ve hayat tarzına uyum gösteren, benzer beklentilere ve davranış biçimlerine sahip olan bireylerin birbirlerine daha uygun olacağını belirten düşünce biçimidir (Keklik, 2011).
- *Fiziksel özellikler:* Bireylerin, birlikte olacakları kişilerin fiziksel olarak çekici olmasını beklediği söylenebilir (Knox, Zusman ve Nieves 1997)

- *Bekaret:* Geleneksel toplumlarda günümüzde bile etkisini korurken, modern toplumlarda gitgide önemini kaybeden olgudur. Genelde kişilerde masumiyetin ve saflığın temsil edildiği düşünülür (Bacanlı, 2001).
- *Çocuk bakımı:* Aileler daha çok geleneksel cinsiyet rollerine uygun şekilde, kadınların çocuk bakımında ana rolü üstlenmesi gerektiğini istese de gençler, özellikle kadınlar, çağdaş ölçütlere dayalı, cinsiyet fark etmeksizin çocuk bakımının birlikte üstlenilmesi gerektiğini savunur (Yıldırım, 2007).
- *Aşk:* İnsanlığın varoluşundan bu yana tanımlamaları yapılan, yorumlanan ve açıklanmaya çalışan aşk kavramının da eş seçimi için önemli bir olgu olduğu belirtilmektedir (Cihan Güngör ve ark., 2011).

Modern yaşantıda eş seçme sorumluluğunun kişinin kendisinde olduğu kabul edilse de eş seçiminin yalnızca bireysel bir olgu olduğu düşünülemez. Örneğin Türkiye’de boşanmayla sonuçlanmış evliliklerin araştırıldığı bir çalışmada, aile onayı alınmadan yapılan evliliklerin boşanma oranının çok yüksek olduğu görülmüştür (Battal, 2008). Bu da evliliğin toplumdan etkilenirken, aynı zamanda toplumu etkilediğine de kanıt olarak gösterilebilir. Aşağıda verilen tabloda (TÜİK, 2016) cinsiyete göre boşanma istatistikleri görülmektedir.

Tablo 1

Cinsiyete Göre Boşanma Nedenleri Oranı (%), 2016

Boşanma Nedenleri	Erkek	Kadın
İçki	3.5	23.0
Kumar	0.6	12.9
Madde bağımlılığı	0.7	4.3
Dayak/kötü muamele	2.5	36.4
Evin ekonomik olarak geçimini sağlayamama	17.8	42.6
Aldatma	8.7	32.2
Aile içi cinsel taciz	0.2	2.8

Sorumsuz ve ilgisiz davranma	40.2	61.5
Terk etme/edilme	12.2	17.4
Çocuk olmaması	3.7	3.1
Ailedeki çocuklara karşı kötü muamele	2.6	9.2
Eşlerin ailelerine karşı saygısız davranması	24.0	24.6
Eşin ailesinin aile içi ilişkilere karışması	24.5	20.8
Eşin tedavisi güç bir hastalığa yakalanması	2.4	2.5
Hırsızlık, dolandırıcılık, gasp, taciz vb. suçlar	1.1	2.9
Diğer	20.2	8.2

TÜİK, Aile Yapısı Araştırması, 2016

Tuzer (2016), bireyin çocuk sahibi olacağı, ömrünün geri kalanını geçireceği ve aile kuracağı düşünüldüğünde, hayatını bu denli etkileyecek olan kararın sağlıklı bir duygu durum içinde alınması gerektiğini belirtir. Özkete (2015)'ye göre gerçekdışı beklentiler kişinin eş seçme sürecini zorlaştıracak ve partnerine karşı mantıksız inançlar oluşturacaktır. Bu durumda boşanma oranlarının da gün geçtikçe artması normal karşılanabilir. Eşler beklentilerini doğru bir biçimde sınırlandırmalıdır.

Özgüven (2017)'e göre kişiler, kendi kriterlerine göre eş olmak istedikleri kişilerde bazı özellikler aramaktadır. Bazı özelliklere sahip bireylerle ise asla birlikte olmak istemeyeceklerini vurgulamaktadırlar. Böylelikle zihinlerinde bir 'ideal eş' kavramı belirir. 'İdeal eş' çerçevesine sığdırmak için karşı tarafı değişime zorlayan çiftler, gün geçtikçe daha sağlıksız bir ruh haline bürünürler ve bu durum ilişkiyi bitirmekle sonuçlanır. TÜİK (2019) verilerine göre 2018 yılında boşanma oranları, 2017 yılına göre %10.9 artış göstermiştir. Her geçen yıl artan boşanma oranları ve azalan evlilik sayısı da bu durumu kanıtlar niteliktedir. Kişilerin eş seçimi konusunda kalıplaşmış inançlarının olması, sağlıksız bir eş seçim süreci geçirmesine ve sonucunda da boşanmalara sebep olacaktır. Bununla ilgili

olarak Larson (1992)'nin yaptığı çalışmada, eş seçimi konusunda dokuz temel sınırlandırıcı inançtan bahsedilir. Bunlar;

- *Mükemmel eş inancı:* Kendini en iyi ve mükemmeline saklaması gerektiğine inanırlar. Mükemmel eşi bulana kadar beklerler.
- *Bir tek ideal eş vardır inancı:* Kişinin kendisi için doğru olan yalnızca bir kişi olduğunu düşünürler. Dünya üzerinde evlenebileceği ve onun için olan tek bir doğru seçenek vardır.
- *Mükemmel ben inancı:* Kendinden emin olana kadar evlenmemeyi düşünen inançtır.
- *Mükemmel ilişki inancı:* İlişkinin devam edeceğine yönelik kanıtları biriktirmeden evlenmeyi düşünmeyen inanç türüdür. İlişkilerini kendi içlerinde ispatlamayı seçerler.
- *Daha fazla gayret etmeliyim inancı:* Evlilikte mutluluğu öz gayretine bağlayan inanç türüdür.
- *Sevgi yeterlidir inancı:* Aşık olmayı her şeyin üstünde gören ve evlilik için yegane şartın aşk olduğunu savunan kişilere özgü düşünce sistemidir.
- *Birlikte yaşama inancı:* Evleneceği kişiyle evlilik öncesi birlikte yaşamının bir nevi prova olacağını ve evlilikte başarı şansını yükselteceğini düşünen inançtır.
- *Tamamlayıcı olmayan inancı:* Çiftleri bir yapboz parçası gibi düşünerek, özellikleri kendinden farklı olan, kendini tamamlayan kişileri eş seçmenin doğru olduğunu savunan yaklaşımdır.
- *Seçim yapmak kolay olmalı inancı:* İlk görüşte aşka inanan, tesadüfi birlikteliklerin evlilikte daha fazla şansa sahip olduğunu düşünen yaklaşımdır. (Larson, 1992 akt. Yılmaz ve ark., 2011)

2.1.3. Eş seçme kuramları

2.1.3.1. Sosyal rol kuramı

İnsanın gelişimi üzerinde evrimsel süreçlere ilişkin ilginin artmasına rağmen birçok sosyal kuram, insanı boş bir tahtaya benzeterek, deneyimleriyle birlikte bu tahtanın doldurulacağını temel almıştır (Pinker, 2002). Bu kurama göre aile, öğretmen, arkadaşlar gibi sosyal hayatta karşılaştıkları kişilerden aldıkları yönergeler ve pekiştirilmeler sonucu insan davranışları şekillenir (Buss, 2008).

Pekiştirmeler, toplumsal cinsiyet rollerinin ve cinsiyetlerin üzerine yüklenen anlamları oluşturur (Perilloux ve ark., 2008). Cinsiyet rollerinin ise eş seçme stratejilerine birebir etki

ettiği söylenebilir. Doğumundan itibaren farklı cinsiyet rollerine göre yetiştirilmiş bireyler, kendi cinsiyet özelliklerine göre şekillenen bir eş seçme sürecine girecektir. Erkeği güçlü, kadını zayıf olarak gören atfedilmiş rollerle birlikte kadının, statü, özgüven ve yüksek kazanç sahibi erkeklerle birlikte olmak isteyeceği savunulur. Erkek ise eşlerinin terbiyeli, güzel ve çekici olmasını bekleyecektir (Sarı, 2008; Yıldırım, 2007).

2.1.3.2. Psikanalitik kuram

Freud'un kurucusu olduğu psikanalitik kurama göre eş seçimi, çoğunlukla çocukluk çağı ile ilişkilidir ve karşı cinsten ebeveyne yönelik hayranlık ile şekillenir. Freud bu durumu ödipal kompleks olarak adlandırır. Kız çocuklarının babalarına yönelik duyduğu cinsel yakınlık için elektra karmaşası, erkek çocuklarının annelerine yönelik duyduğu cinsel yakınlık için ise odipus karmaşası ismini kullanmıştır (Parsons,1997 akt. Efe, 2013). Bundan dolayı kız çocukları babalarına benzer kişileri, erkek çocukları ise annelerine benzer kişileri eş olarak seçebilir. Bunun tam tersi olarak kişiler eşlerinde ebeveynlerinin özelliklerinden tamamen farklı kişileri de seçebilirler (Özgüven, 2014). İlişkilerinde ebeveyniyle aynı özellik ya da tamamen zıt özellik arayan bireyler fallik dönemde saplanma olduğuna kanıt olabilir. Fallik dönemde gerçekleşen bu sorun çözüme kavuşturulmazsa, sağlıklı bir eş seçimi gerçekleşmesi söz konusu olabilir (Kaya, 2002).

2.1.3.3. Evrim kuramı

Darvin'e göre canlı adaptasyonunun iki temel işlevi vardır. Bunlar doğal seçim ve cinsel seçilimdir (Miller, 2010). Eş seçimini cinsel seçim kavramına dayandıran evrim kuramı, üretkenliğe önem verir ve her iki cins için üretme anlamının farklı olduğunu belirtir (Akt. Yıldırım, 2007).

Evrin kuramında kadınlar için üretkenlik, sosyoekonomik durum ile ilişkilendirilmiştir. Buss (1994)'a göre kadınlar eşlerinde ebeveyn olabilecek özellikleri ararlar. Kadınlar, çocuğunu ve kendisini terk etmeyecek bir eş aradıklarından, eş seçiminin uzun süreli bir yatırım olarak değerlendirirler. Kadına ve doğacak çocuğa iyi bir hayat sunabilecek, terk etmeyecek, statü sahibi bireyler eşleşme için idealdir (Buss, 1999). Erkekler için üretkenlik ise soyunun devamını sağlamaya yöneliktir ve eş seçiminde doğurganlığın göstergeleri olarak fiziksel özelliklere önem verirler. Sağlıklı dişler, dolgun dudaklar, pürüzsüz cilt, saç ve yürüyüş bu fiziksel özelliklere örnektir (Symons, 1979). Özetle erkekler eşlerini seçerken kadının fiziksel özelliklerine dikkat ederken, kadınlar eşlerini seçerken erkeğin maddi olanaklarına dikkat ettikleri söylenebilir (Yıldırım, 2007).

2.1.3.4. Ortak özellikler kuramı

Denge kuramı, bilişsel uyum kuramı, pekiştirme kuramı gibi birçok yaklaşımın da savunduğu gibi, evlenecek kişilerin benzer yönlerinin olmasının gerektiğini belirten yaklaşımdır (Heider, 1958; Newcomb, 1961; Byrne, 1969). Bu kurama göre ortak özellikler arttıkça ilişkide başarı şansı artacak ve sorunlar azalacaktır (Parsons, 1997 akt. Efe, 2013). Sosyoekonomik düzey, eğitim, din gibi alanlarda ortak özelliklere sahip bireyler alışmakta zorluk çekmeyecek ve çatışmaların önüne geçecektir (Kasapkara ve Kasapkara, 2013). Yavuzer (2010)'e göre ise çiftlerin çekicilik düzeyleri, ırk, din, aile, zeka, eğitim yönünden benzer olması, ilişkideki sorunları azaltacaktır. Uyum ve öğrenme süreci gibi durumlardan geçmeyen bireyler birbirleriyle mücadele içine girmeyecek, haliyle daha sağlıklı bir süreç geçireceklerdir.

2.1.3.5. Zıt özellikler kuramı

Karşıt özelliklerin birbirini çektiğine dayanan bu kurama göre, bireylerin kendilerinde olmayan niteliklere sahip kişilerle eşleşmesi, aralarındaki ilişkiyi kuvvetlendirecektir (Winch, 1958). Zıt özellikler kuramına göre yönlendirici bir erkek, yönlendirici bir kadınla sağlıklı bir ilişki kuramaz. Yönlendirici bir erkek, itaatkar bir kadınla birlikte olmalıdır. Çiftler birbirlerine zıt özelliklere sahip olurlarsa yaşantılarında çeşitlilik olacak ve monotonluktan kurtulacaklardır. Sürekli olarak keşfedecek bir şeyin olduğu düşünüldüğünde, ilişkilerinin zenginlik kazanacağı belirtilmektedir (Özgüven, 2017)

2.1.3.6. Birbirini tamamlayan gereksinimler kuramı

Winch, Ktsanes ve Ktsanes (1955) tarafından oluşturulan birbirini tamamlayan gereksinimler kuramına göre eş, arkadaş grubu ya da eş olabilecek kişilerin oluşturduğu çevre içinden seçilir. Eş seçim sürecindeki bireyler, adayları belirledikten sonra, gereksinimlerini en üst düzeyde doyurabilecek kişiyi eş olarak belirlerler. Bu kurama göre, çiftler benzer olmaktan ziyade zıt özellikler taşırlar. Böylece birbirlerini tamamlayabilirler. Örneğin korunmaya muhtaç özellikler taşıyan kadın, daha güçlü ve koruyucu özellikler taşıyan erkek tarafından çekilecektir.

Özgüven (2014)' e göre ise bireysel gereksinim ve eksiklikler, eş seçme stratejilerini önemli ölçüde etkiler. Böylelikle eşler, birbirlerinin gereksinimlerini tamamladıkları sürece mutlu olabilirler. Birbirlerinin gereksinimlerini karşılayabilmek için ise, eşlerin benzer özellikler taşıması ve bu özelliklerin birbirini tamamlaması önemlidir. Her iki cins için de önemli olan bazı gereksinimler vardır. Birbirini tamamlayan gereksinimlerin olması, kişilerin de

birbirlerinden hoşlanmasıyla sonuçlanır. Winch ve arkadaşları (1955) ise bu durumu, eşlerin gereksinimleri veya kişilik özellikleri birbirini tamamlıyorsa çekicilik de artar şeklinde özetlemiştir.

2.1.3.7. Cinsel stratejiler kuramı

Cinsel stratejiler kuramına göre ilişkilerin temelinde üreme sorunu yatar ve bu sorunlarına istinaden bazı stratejiler geliştirir. Cinsel birliktelik, ilişkiyi de beraberinde getirdiği için her iki cinsiyet için bazı temel sorunlar oluşturur. Bu sorunlar kısa süreli ilişkilerde ve uzun süreli ilişkilerde farklılaşır (Buss ve Schmitt, 1993).

Buss (1998)'a göre, erkekler kısa süreli ilişkilerinde hangi kadına en az bağlılık ve emekle cinsel olarak ulaşabilme, hangi kadının doğurgan olduğu, eş sayısı gibi sorunlarla karşılaşır. Kadınlar kısa süreli ilişkilerinde erkeğin maddi kaynakları, uzun süreli ilişkiye bakış açısı gibi bilgileri toparlamak gibi sorunları çözmeye çalışırlar. Uzun süreli ilişkilerde ise erkekler annelik yapabilme kapasitesi, ev işlerini halledecek bir eş bulma gibi sorunlarla ilgilenirken kadınlar kendilerini ve doğacak çocuklarını dış dünyadan koruyabilecek erkeği bulma sorununa yönelirler. Geçmişten gelen bu stratejiler, günümüzde de bazı dönüşümlerle etkilerini sürdürmektedir. Sorunlar için üretilen çözümler çoğu zaman bilinçdışı şekilde uygulanmaktadır (Efe, 2013).

2.1.4. İlişki doyumu

Hayatının her döneminde diğerleriyle ilişki kuran insan, sosyal bir varlıktır ve bu ilişki sayesinde kendini geliştirebilir (Erber ve Erber, 2001). Bebeklikte anneye, çocuklukta aileyle, ergenlikte arkadaşlarla kurulan bu ilişkiler, yetişkinlikle birlikte romantik ilişkilere evrilir (Çelikkaleli ve Avcı, 2016). Atak ve Taştan (2012)'a göre romantik ilişkilerin iki temel boyutu vardır. Bunlardan birincisi yakınlık ihtiyacının doyurulması, ikincisi kişilik gelişimine katkı sağlamasıdır. Bireylerin sağlıklı bir şekilde hayatlarını sürdürebilmeleri için fizyolojik ihtiyaçlarının yanı sıra duygusal gereksinimleri de bulunmaktadır ve bu duygusal gereksinimler, romantik ilişkilerin temelinde, aşık olmak ya da ilişki yaşamak için eşini seçmesiyle doyurulur (Günay, 2007).

Aşk, insanlık var oldukça var olan, uğruna savaşlar ve barışlar yapılan, en karanlıkta kalan iyi ve kötü duyguları açığa çıkaran bir kavram olarak karşımıza çıkar ve halen tam anlamıyla açıklanabilmiş değildir. Psikanalitik kuramda Freud aşkı, cinselliğe ulaşmak için kullanılan bir olgu olarak tanımlarken, Fromm aşkın ilgi, sorumluluk, anlayış ve saygıyla oluştuğunu söylemiştir. Maslow ise aşkta oluşan güvensizliğin yetersizlik aşkı olduğunu, duygusal

olarak kapsayıcı aşkın, gerçek aşk olduğunu savunur (Taştan ve Atak, 2012). İlişki doyumu incelenirken, aşka ilişkin tutumun önemli bir belirleyici olduğu düşünülebilir. Keza aşk kavramıyla ilgili farklı tanımlar ve çalışmalar yapılmıştır. Ortak bir tanıma ulaşılamamasının sebebi, aşkın bireysel bir yönünün olması ve herkes için farklı bir anlam ifade etmesi sebebiyle olabilir. Bunun yerine araştırmacılar, aşkın türlerini ayırtırmaya çalışmıştır. Örneğin Lee (1977)'nin Aşk Kuramında bireylerin aşkı yaşama şekilleri incelenmiştir. Yalnızlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, tutkulu aşk yaşayan bireylerin, yalnızlık duygusu azalırken, ilişki doyumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm bunlara rağmen, romantik ilişkilerin yalnızca aşkla açıklanması mümkün değildir. Terzi ve Özbay (2016)'a göre aidiyet duygusu, destek unsuru ve bağlanma ögesi de düşünülerek daha geniş bir açıdan değerlendirilmelidir. Romantik ilişkinin beş temel özelliği bulunmaktadır. Bu özellikler;

- *Katılım*: Flörte hangi yaşta başladığı, istekli olup olmadığı ve sıklığını temsil eder.
- *Eş seçimi*: Kişilerin romantik ilişki yaşadığı ya da yaşamak istediği kişileri belirlediği aşamadır.
- *İlişki içeriği*: İlişkide paylaşılan etkinlikleri içerir.
- *İlişki kalitesi*: Bireyin romantik ilişkisindeki tecrübesidir.
- *Bilişsel ve duygusal süreçler*: İçinde bulunduğu ilişkiyi diğer ilişkilerden ayıran beklenti ve duygusal tepkilerle ilgilidir (Collins, 2003).

Romantik ilişki içerisinde olan bireylerin, ilişkinin devamı ve niteliği için ilişki doyumunu gözettiği düşünülebilir. Alanyazında ilişki doyumu için farklı tanımlamalar bulunmaktadır.

Hendrick (1988)'e göre ilişki doyumu, kişinin ilişkisiyle ilgili tüm duygu, düşünce ve davranışını kapsar. Sokolsi ve Hendrick (1999)'in birlikte yaptığı çalışmada ise bu söylem genişletilmiş ve çiftlerin birbirine gösterdiği sevgi, iletişim, cinsel doyum gibi konularda ortak payda bulması ve bazı çevresel faktörlerin ilişkiye girmesiyle elde edilen psikolojik tatmin olarak tanımlanmışlardır. Sabatelli (1998)'ye göre kişiler, kendi ilişkilerini kişisel beklentileriyle karşılaştırarak değerlendirme eğilimindedir. Böylece ilişki doyumunu, karşı cinsin ilişkideki davranışlarıyla, kendi beklentisi arasındaki bir etkileşim olarak tanımlamıştır. Vangelisti (2004)'ye göre ilişki doyumu, uyum ve memnuniyetle birlikte oluşan, ilişkilerdeki genel yaşam kalitesidir. Çemberci (2019) ise ilişki doyumunu, ilişki içerisinde olan bireylerin birbirine duyduğu sevgi, ihtiyacın giderilme oranı ve olumlu olumsuz yaşantıları paylaşabilme seviyesiyle artan psikolojik bir doyum olarak tanımlar.

Çiftlerin ilişkide doyuma ulaşmak için birbirlerine daha özenli ve olumlu bir tutum izlemelerinin yanı sıra, sosyal destek de araştırmalarda yer edinen başka biri kavramdır. Cutrona (1996)'ya göre sosyal destek ilişki doyumunu yükseltmek için önemli bir rol oynar. Araştırmasında sosyal desteğin;

- Stresli olduğu, çevresiyle kendini soyutladığı zamanlarda partnerinin yanında olarak zarar verici yalnızlık duygusu etkisini önlemede,
- İlişkideki çatışmaların önüne geçmede,
- Depresyonu engellemede,
- İlişkide duygusal bir yakınlık oluşmasını sağlamada önemli bir rol oynadığını savunur.

Zorbaz ve arkadaşları (2015) ise romantik ilişki kurabilmek ve bu ilişkiden doyum sağlayabilmek için kişinin özgüven düzeyi, yaşam doyumu ve kendini güvende hissetmesi kavramlarının önemli olduğunu belirtir. Hünler ve Gençöz (2005)'e göre ise ilişki doyumu için çiftlerin birbirlerine duydukları güven, saygı, aşk, samimiyet ve sadakat kavramları önemli bir rol oynar. İlişkiden alınan doyumu etkileyen bazı değişkenlerden bahsetmek mümkündür. Saraç, Hamamcı ve Güçray (2015), ilişki doyumunu etkileyen bu değişkenlerin;

- Empati kurabilme becerisi,
- Bağlanma stilleri,
- Problemlerle başa çıkma yöntemleri,
- Mükemmeliyetçilik oranı,
- Depresyon değişkenleri olduğunu savunur.

Halat ve Hovardaoğlu (2011)'na göre bireylerin mutlu olabilmeleri ve yaşamda doyuma ulaşması, ilişkilerindeki doyumla ilgili olabilir. İlişki doyumunu ise, bebeklikten itibaren kurulan bağlanma stilleri oluşturur. Hazan ve Shaver (1987)'a göre de bağlanma stilleri yetişkinlikteki ilişkilerin doyumunu etkiler. Sümer (2006)'in araştırmasına göre güvenli bağlanan bireylerin yaşadıkları ilişkiden daha fazla doyum aldığı belirtilmiştir. Kaygılı ve kararsız bağlanan bireylerin ise ilişki doyumlarının düşük olduğu kaydedilmiştir (Stackert ve Bursik, 2003). İlişkiden alınan doyumu etkileyen bir diğer kavram ise ilişki benlik saygısıdır. Hamarta (2004)'a göre ilişki benlik saygısı bireyin yakın ilişkilere yönelik isteği ve sürdürme yeteneğine yönelik olumlu bakışı ifade eder. İlişki benlik saygısı ne kadar yüksekse bireylerin de ilişkilerinde o kadar bağlı ve yakın oldukları kaydedilmiştir.

Bireyin romantik ilişkiyi neden sürdürdüğü, araştırmacılar tarafından merak edilen bir konudur. Rusbult (1980) bu soruyu, yatırım modeliyle açıklamaya çalışmıştır. Doyuma ulaşmış ya da yeteri kadar doyum sağlamamış bireylerin de ilişkilerinin devam etme sebeplerini araştıran önemli bir model olarak düşünülebilir. Yatırım modeli, bireyin ilişki türlerine bağlanımı ve ilişkiden nasıl doyum sağladığı ile ilgili bilgi toplandığı modeldir. Rusbult ve Martz (1995) yatırım modelini bireyin ilişkisine kendini ne kadar bağlı hissettiği ve ilişkiyi sürdürmeye niyetli olup olmamasıyla açıklar. Rusbult ve Buunk (1993) ise yatırım modelinde ilişki doyumunun, ilişkiden kazandıkları, ilişki için harcadıkları ve ilişkiye yönelik beklentilerle oluştuğunu belirtir. Bu modele göre doyum, bireyin ilişkiye yönelik hissettiği olumlu duygulardan da etkilenir. İlişkiye yapılan yatırım ve harcamalarla anlatılmak istenen ilişkiye ayrılan zaman, maddi ve manevi paylaşımlar, kendini açma gibi konulardır. İlişkiye yapılan yatırım arttıkça, ilişkiden alınan doyumun da artacağını savunur (Rusbult, 1980; Rusbult ve Buunk, 1993; Rusbult ve diğerleri, 1998). Yatırım modeline bakıldığında bireylerin ilişkilerinde beklentiyi düşürmelerinin de ilişki doyumunu arttıracığı söylenebilir. Özetle bu modelde, bireyler ilişkiden doyum alıp almadığına karar verirken karşılaştırma yaparlar ve ilişkiden kazandıkları, ilişkileri için ödediği bedellerden fazlaysa, ilişki doyumları ve ilişkiye bağlanımları artacaktır.

Büyükşahin (2006)'e göre kişiler ilişkilerinde en yüksek seviyede ödül almak ve en düşük düzeyde bedel ödemek isterler. Eğer bir ilişkinin ödülü yüksek bedeli az ise ilişkiden alınan doyum üst düzeydir. İlişkiden alınan doyum azaldığında romantik ilişkinin de olumsuz olarak etkileneceği düşünülebilir. Bu doyumsuzluğa verilen bazı tepkiler vardır. Rusbult ve Zembrodt (1983) 'ın bu tepkileri sınıflandırmak için yaptığı çalışmada dört tepki tipi ortaya çıkmıştır. Bunlar:

- *Terk etme:* Kişilerin ilişkiyi düzenlemek ve iyileştirmek yerine ayrılmayı tercih ettikleri durumdur. Genelde kişilerin ilişkinin geleceğine yönelik umutsuzluğa düşmesiyle birlikte yaşanır.
- *Problem hakkında konuşma:* Çiftlerin ilişkiyi kurtarmak için sorunlarını konuşması ve çözüme kavuşturmayı ummasıdır.
- *Sadakat:* Problemlerin çözüleceğine dair inançlardır. Durumun değişeceği ve olumlu hale dönüşeceği umulur. Sorunlar olduğu gibi kabul edilir.
- *İhmal etme:* İlişkilerdeki pasif şiddettir. Karşı taraf görmezden gelinir ya da ilgilenilmez. Problemler daha da kötüleşir ve sonlandırılmaz. Karşı tarafa düşmanca tavırlar sergilenir.

2.1.5. İlişki doyumuna kuramsal yaklaşımlar

İlişki doyumunu birey merkezli yaklaşım, seçim kuramı, karşılıklı bağımlılık kuramı, psikanalitik kuram, bilişsel kuram ve sosyal öğrenme kuramına dayandırarak açıklamak mümkündür.

2.1.5.1. Birey merkezli yaklaşım:

Birey merkezli yaklaşımın kurucusu Rogers, insan doğasına iyimser yaklaşır ve insanın kendi düşünce ve davranışlarını olumlu yönde değiştirebileceğini savunur. Bunu ‘kendini gerçekleştirme kapasitesi’ olarak adlandıran Rogers, kapasitesini gerçekleştiren insanın psikolojik yönden sağlıklı olabileceğini belirtir (Rogers, 1995). Bireyler ne kadar az engellenir ne kadar çok sevilirse o kadar sağlıklıdır (Corey, 2008).

Rogers’ın birey merkezli yaklaşımında, ilişki doyumunu ve kişisel mutluluğu arttırabilmek psikolojik iyi oluşu sağlamaktan geçer. Psikolojik iyi oluşu elde etmek için ise üç temel unsur vardır. Bunlar koşulsuz kabul, anlayış ve açıklıktır ve çiftlerde bu özelliklerin bulunması, ilişki doyumunu yükseltmede önemli bir paya sahiptir (Rogers, 1959; akt. Cramer, 2004).

2.1.5.2. Seçim kuramı:

William Glasser tarafından geliştirilen seçim kuramına göre insanlar benzer problemlere sahiptir ve kişinin yaşadığı problemlerin çoğu, çevresindeki insanlarla doyurucu bir ilişki kuramamasından kaynaklanır (Corey, 2008). Seçim kuramına göre bireyler, ilişkilerinde doyum ve mutluluğa ulaşabilmeleri için daha gerçekçi olmalıdır. İlişkilerinde sorumluluğu alabilmelidir (Özmen, 2004)

Glasser’a göre her insan sevme ve sevmeye ihtiyaç duyar (Altıntaş ve Gültekin, 2003). İhtiyacı karşılanmayan bireyler mutsuzluk yaşarlar ve kişilerin ilişkilerinde ve yaşantılarında mutsuzluktan kurtulmaları ilaç tedavisiyle sağlanamaz. İlaç tedavisi temelde yatan sorunları tedavi edemez. Doyuma ulaşabilmeleri için gerçeklik terapisi uygulanır ve terapide ihtiyaç duydukları ilişkiler konusunda daha etkili seçim yapmaları öğretilir (Glasser, 1998). Seçim kuramına göre insan beş gereksinimle dünyaya gelir ve kendisini iyi hissetmek için bu gereksinimleri bazen bilinçli bazen bilinçsiz bir şekilde karşılar. Bu gereksinimler karşılandıkça doyum ve mutluluk ortaya çıkar. Karşılanmadıkça ise denge bozulmakta ve uyumsuzluk oluşmaktadır (Akpınar ve Öz, 2013).

2.1.5.3. Karşılıklı bağımlılık kuramı:

Karşılıklı bağımlılık, çiftlerin birbiriyle iletişimine ve bu iletişimin tarafları nasıl etkilediğine odaklanır. Bu etkileşim yalnızca tarafların şu anki davranışlarını değil gelecekteki davranışlarını da etkilemektedir (Thibaut ve Kelley, 1959). Bu kurama göre ise insan kendine haz veren ilişkilere yaklaşırken, acı veren ilişkilerden uzaklaşır (Ançel, 2012). Bireylerin birbirleriyle olan ilişkisinde ne derece olumlu etkileşim olduğunu gözetir ve ilişkiden alınan doyumla, ödenen bedeli karşılaştırır. Elde edilen doyumlar ve memnuniyetler bu ilişkinin ödülleri, gösterilen çaba, çatışma ve stres durumları ise ilişkinin bedelleri olarak tanımlanır (Rusbult ve Buunk, 1993).

Karşılıklı bağımlılık kuramında ilişki doyumu, karşılaştırma düzeyine göre değerlendirilir. Bireylerin bir sınır noktası vardır ve bu sınır noktası ilişkilerinde yaptığı gözlemler sonucu ortaya çıkar. İlişkiden alınan doyum ve doyumsuzluk arasındaki değerlendirmeler, sınır noktasının altındaysa ilişki doyumu düşük, sınır noktasının üstündeyse ilişki doyumu yüksektir (Thibaut ve Kelley, 1959). Anar (2011)'a göre ise ödül- bedel ilişkisine dayanan bu kuram, daha az çabayla daha fazla ödüle ulaşmayı hedefler. İlişkilerini devam ettirmek için gösterdikleri çaba, aldıkları doyumdan fazlaysa ilişkiye katılımı düşebilir. Ödülü bedelden fazla olan kişilerin ise ilişkiye katılımı artacak ve ilişkiyi sürdürmek isteyecektir.

2.1.5.4. Psikanalitik kuram:

Freud'un kurucusu olduğu psikanalitik kurama göre kişilik, id, ego ve süper egodan oluşan bir yapı içinde incelenmiştir. İd, kişiliğin doyumsuz yönüdür ve haz ilkesine göre çalışır. Ego, idin isteklerini uygun ortam buluncaya kadar ertelerken, süperego yapılan davranışın topluma uygun olup olmadığını denetler (Özoğlu, 1982). Psikolojik açıdan sağlıklı ve mutlu olmanın yolu da id, ego ve süper ego arasındaki dengeyi sağlamaktır.

Psikanalitik kuramda, kişilerin dengeyi sağlamak, kendini korumak ve hayal kırıklığına yer vermemek için dış dünyayla ilişkilerini en aza indirdiğini savunur. Duygusal tepki alanını küçülten kişi ihtiyaçlarını kapalı bir şekilde yaşar. Bu durum duygusal yalıtım şeklinde açıklanır (Tuzcuoğlu, 1995). Bu kurama göre ilişki doyumu, kişiler arası ilişkiler üzerinden ele alınır. Freud'un yapısal modelinden ziyade Sullivan, kişiliği kişiler arası ilişkilerin bir parçası olarak ifade eder ve sağlıklı ruh halinin bu ilişkilerden aldığımız doyumla olacağını belirtir (Sullivan 1953; Akt. Gökçe, 2013).

Kişiler arası ilişkilerin temelinde kişinin geçmiş yaşantılarından hareketle oluşturduğu şemalar vardır. Bireyler, romantik ilişkilerinde de bu şemalara bağlı kalarak, akılcı olmayan

inançlar geliştirebilirler. Bu inançlar, talepkarlık, felaketleştirme, tolerans düşüklüğü gibi özelliklerden oluşurlar (Beştav, 2007). Sullivan ve Schwebel (1995)'e göre akılcı olmayan inançları, karşı cinse yönelik beklentiler ve geçmiş yaşantılarını algılama biçimi oluşturur. Bu inançların ilişkiye yansımalarının ilişkiden alınan doyumunu etkileyeceği düşünülebilir (Saraç, 2013). Yapılan araştırmalar da akılcı olmayan inancılara sahip bireylerin ilişkilerinin olumsuz yönde etkilendiğini kanıtlar niteliktedir (Eidelson ve Epstein, 1982; Uebelacker ve Whisman, 2005).

Safran (1990)'a göre ise kişiler arası ilişkiler ve bireysel süreçler, birbirini tamamlayan süreçlerdir. Bireyler kendi şemalarına, ilişkileriyle ilgili hedeflerini, kullanmayı planladıkları davranışları kodlarlar (Karslı, 2008). Kişiler arası ilişkilerin, bireylerin genel mutluluk hali, sevgi, aşk, hayattan aldığı keyif gibi konularda önemli bir yeri olduğu düşünülebilir. Koç (2014), kişiler arası ilişki stillerinin erken dönem yaşantılarında oluştuğunu belirtirken aynı zamanda bu stillerin geri kalan yaşamlarını da daha içten ve psikolojik açıdan sağlıklı geçireceğini savunur.

2.1.5.5. Sosyal öğrenme kuramı:

Bandura tarafından geliştirilen sosyal öğrenme kuramında, toplumsal rollerin çevreden öğrenildiği belirtilir. Bu öğrenme 'edimsel koşullanma' ve 'model alma ve taklit' yoluyla oluşur (Uğur, 2013). Kız ve erkeğe yüklenen sorumluluklar da farklıdır ve her cinsin kendi rolüne uygun davranması beklenir. Yüklenen role uygun davranan birey ödüllendirilir, uygun davranmayan ise cezalandırılır (Dökmen, 2009).

İlişkilerde de toplumsal rollere yönelik davranıldığı düşünülebilir. Doğuştan bir alt yapıyla gelmeyen davranışlar, kendi yaşantı ve deneyimleri içinde ebeveynlerinden ve çevreden edinilir. Öğrenilen bu davranışları kendi evlilikleri ve ilişkilerine taşırlar (Anar, 2011). Buna göre kişiler öğrendikleri ve algıladıkları davranışlarını kendi ilişkilerine taşıyarak yanlış anlamaların, davranışlara farklı yorumlar atfetmelerin ve ilişki doyumlarının buna yönelik olarak etkilendiği sonucuna ulaşılabilir.

2.2. Yapılan araştırmalar

Eş seçimi ve ilişki doyumunu kavramları, ayrı ayrı olarak çalışılmış ve altında yatan dinamikler incelenmiştir. Eş seçimini etkileyen faktörler, eş seçiminin hangi yaşlarda yoğun olarak yapıldığı, ilişkide doyumun sağlanması için nelere ihtiyaç olduğu bunlara örnektir. Bu bölümde de eş seçimi ve ilişki doyumunu ile ilgili yapılan çalışmalara ve çalışmaların sonuçlarına yer verilecektir.

2.2.1. Eş seçimiyle ilgili Türkiye’de yapılan araştırmalar

Tütengil (1978), 1614 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada öğrencilerin aile ve evlilik konusundaki görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Buna göre öğrencilerin %75.3’ü evlenmede karşılıklı anlaşmanın çok önemli olduğunu savunmuşlardır. Çalışmaya göre evlenilecek erkeğin iş sahibi olması gerektiği %68.9 oranda savunulurken, askere gitmiş olması gerektiğini savunanların oranı %27.2’dir.

Durmazkul (1991)’un üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada kızlar, evlenecekleri erkeklerin yaşının daha büyük olması gerektiğini belirtmiştir. Yine aynı çalışmada, eş olarak seçtikleri kişiyle nikahsız olarak yaşama konusunda kızların, erkeklere oranla daha isteksiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özgüven (1994)’in üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, eş belirlenirken her iki cinsin de öncelikle eğitim düzeyine baktığı sonucuna ulaşılmıştır. İkinci sıra kızlarda sosyoekonomik düzey, erkeklerde ise fiziksel çekiciliktir. Ayrıca eş seçimini bireyin kendilerinin yapmaları gerektiğini savunan öğrenciler çoğunluktadır.

Ondaş (2007)’in üniversite öğrencileriyle yaptığı evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerin araştırıldığı çalışmada bireyler evlenecekleri kişide olmasını istedikleri özellikleri sıralamışlardır. Buna göre öğrenciler eşlerinde hoşgörü, cana yakınlık, dürüstlük, bilgi, kültür, çalışkanlık ve beceriklilik özelliklerini aramışlardır. Ayrıca öğrenciler evliliği, neslin devamını sağlamak, cinselliğini daha rahat yaşamak ve düzenli bir hayata sahip olmak olarak algılamışlardır. Evlilikte istenmeyen özellikler olarak ise kadının daha yüksek eğitimli olması, kadının yaşının fazla olması, umursamaz, sinirli, hırçın olmasıdır.

Yıldırım (2007) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada bireylere eşlerinde olmasını istedikleri 20 özelliği sıralamaları istenmiştir. Fiziksel çekicilik 31. sırada, zenginlik ise 46. sırada çıkmıştır. Seçilen 20 özellik ise önem sırasına göre eşin güvenilir, dürüst, kişiliği oturmuş, sadakatli, anlayışlı, güçlü karakterli, değer bilen, destekleyici, duygusal yönden sağlıklı, cinsel yönden uyumlu, temiz, paylaşımcı, kültürlü, açık görüşlü, iletişim becerisine sahip, hoş sohbet ve özverili olarak belirtilmektedir. Eş seçiminde tercih edilmeyecek 20 özellik ise yalancı, ilgisiz, art niyetli, sadakatsiz, eşcinsel, zayıf karakterli, anlayışsız, şiddet meyilli, nankör, pis, kaba, düşük zihinsel potansiyel, sinsî, suçlayıcı, itici, dar görüşlü, engelleyici, kendini kontrol edememe ve cinsel taciz eğilimi olarak belirtilmiştir.

Öztunç ve Şener (2015)'in yaptığı çalışmada, bireylerin cinsiyeti, anne babanın ayrı olması ve şiddet görme durumuna göre eş seçim tutumu araştırılmıştır. Araştırmaya 236 üniversite öğrencisi katılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar gösterse de alt boyutlar arası puan ortalamaları birbirine yakın seyretmiştir. Beraber yaşama alt boyutunda ise erkeklerin puan ortalaması kadınlara oranla daha yüksektir. Anne babanın ayrı olma durumuna göre anlamlı bir fark bulunamayan çalışmada, şiddet gören bireylerin eşlerini idealleştirme eğiliminde olduğu görülebilir. Ayrıca yine bu bireyler ilişkilerinde 'yalnız ve tek doğru vardır' sınırlandırıcı inancına sahiptir.

2015 yılında Çalışkan ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, partneri olan ve olmayan öğrenciler arasındaki farklar incelenmiştir. 699 partneri olan, 744 partneri olmayan öğrencinin katıldığı çalışmada, partner varlığının eş seçme stratejilerini etkileyebileceği görülmüştür. Çalışmaya göre partneri olan üniversite öğrencileri iyi bir kişiliğe sahip bireyleri tercih edeceklerini söylerken, partneri olmayan üniversite öğrencileri eş seçimlerinde mantıklarını kullanacaklarını belirtmiştir. Partneri olanların annelerinin eğitim düzeyi daha üst seviyelerde iken, partneri olmayanların ailelerin uyumsuzluğunu, dini boyutları ve siyasi görüşleri daha çok ön planda tuttıkları kaydedilmiştir.

2.2.2. Eş seçimiyle ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar

Sprecher, Sullivan ve Hatfield (1994)'ın 1329 kişiyle yaptığı çalışmada demografik değişkenlere göre eş seçimi kriterleri araştırılmıştır. Bu çalışmaya göre erkekler, kadınların fiziksel yönden çekici olmasını istemişlerdir. Ayrıca farklı ırktan kadınları tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Her iki cinsiyet de eğitim, yaş ve kazanç konusunda erkeğin daha üstün olması gerektiğini savunmuştur.

California State Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmaya göre öğrencilerin flört ve eş seçim tercihleri konusunda ne derece benzer özelliklere sahip olmayı istedikleri araştırılmıştır. Knox, Zusman ve Nieves (1997)'in yaptığı bu çalışmada öğrenciler cinsellik, dini benzerlik, yaş, zeka, ırk, fiziksel özellikler, eğitim, aile statüsü, iş durumu, çocuk sahibi olma konularında fikirleri sorulmuştur. Çalışma sonucunda kızlar, eşlerinin eğitilmiş olmasını, iyi bir işi olmasını ve benzer dine sahip olmayı erkeklere oranla daha çok istediklerini belirtmişlerdir. Erkekler ise fiziksel görünümü kızlara oranla daha çok önemsemişlerdir. Çalışmada her iki cins de benzer özelliklerin mutlu bir ilişki için gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Pines (2001)'ın 93 Amerikalı ve 83 İsraili ile yaptığı çalışmada cinsiyet ve kültürün romantik ilişki üzerindeki etkisi incelenmiştir. Diğer çalışmalara paralel olarak bu çalışmada da erkekler kadınlara oranla fiziksel özelliklere daha çok dikkat etmişlerdir. Kadınların ise erkekte kişiliğe ve cinselliğe önem verdikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca Amerikalılar %8 oranında statü özelliğini önemserken, araştırmaya katılan hiçbir İsraili bu özelliği önemsememiştir.

ABD'de 57 yıl boyunca, eş seçimine etki eden faktörlerin değişiminin incelendiği bir araştırmada, 1939, 1956, 1977, 1984, 1996 yıllarında aynı ölçek kullanılarak ölçümler yapılmıştır. Bu süre boyunca, her iki cins içinde fiziksel özelliklere, maddi duruma verilen önem artarken, ev bakımı, yemek yapma gibi kavramlara verilen önem azalmıştır (Buss, Shackelford, Kirkpatrick ve Larsen, 2001).

Schmitt (2003)'in 52 ulustan 16.288 kişinin katıldığı kültürler arası çalışmada her iki cinsin kısa süreli ilişkilere yönelik algısı araştırılmıştır. Araştırmaya Afrika, Güney ve Doğu Asya, Doğu, Batı ve Güney Avrupa, Orta Doğu, Okyanusya, Kuzey ve Güney Amerika bölgelerinden katılım sağlanmıştır. Araştırma sonucuna göre erkekler, kısa süreli ilişki yaşamaya daha meyillidir. Ayrıca erkekler birden fazla cinsel partner konusunda daha isteklidir. Genele bakıldığında, araştırma sonucuna göre cinsiyetler göre tutumların anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve bu durumun evrensel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kültürlere göre eş seçiminin araştıran Soureh (2011), Gazi Üniversitesinde öğrenim gören 384 öğrenci ve Tebriz Üniversitesi'nde öğrenim gören 374 öğrencinin görüşlerine başvurmuştur. Tebriz Üniversitesi öğrencileri evlenecekleri kişiyi aileleriyle birlikte seçmesi gerektiğini düşünürken, Gazi Üniversitesi öğrencileri evlenecekleri kişiyi kendilerinin seçmesi gerektiğini savunmuştur. Ayrıca her iki grubunda sosyal bilimler öğrencilerinin eş tercihleri, eve bağlı, sosyoekonomik düzey, statü kavramları olurken, fen bilimlerinde okuyan öğrencilerin fiziksel özellikler, yemek yapabilme becerisi gibi özellikler tercih unsuru olmuştur.

Zamanla birlikte Hindistan'da eş seçiminin nasıl değiştiğini araştıran Shipman (2011)'ın çalışmasında kuşaklar arasında anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir. Buna göre ailelerin sosyal özelliklere önem verirken, gençlerin kişilik özelliklerine daha çok dikkat ettiği belirlenmiştir. Diğer çalışmalarda olduğu gibi erkekler fiziksel çekiciliğe ve evlenecekleri kişinin bakire olmasına daha fazla dikkat ederken, kızlar evlenecekleri kişinin maddi durumunun iyi olmasına dikkat etmiştir.

Özetle eş seçiminin uzun yıllardır araştırmacılarının çalışmalarına konu olduğu söylenebilir. Eş seçiminde modern yaklaşımlar olduğu kadar, geleneksel yaklaşımların da olduğu görülmektedir. Çalışma yapılan grupların özelliklerine göre eş seçimine yönelik düşüncelerin de farklılaştığı kabul edilebilir.

2.2.3. İlişki doyumuyla ilgili Türkiye’de yapılan araştırmalar

Fışiloğlu (1992)’nin eğitim seviyesinin ilişki doyumuna etkisini incelediği çalışmada lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri arasından evli çiftler seçilmiştir. Bu çalışmaya göre eşleri yüksek lisans derecesine sahip bireylerin evlilik uyumlarının, eşleri lisans ve daha az eğitim seviyesinde olanlara göre daha yüksek olduğu kaydedilmiştir. Ayrıca eşleri doktora derecesine sahip bireylerin evlilik uyumu da lisans derecesine sahip kişilerinkinden fazladır.

Özenç (2002)’in yaptığı bağlanma stilleri ve ilişki doyumunun incelendiği çalışmada, güvenli bağlanan kadınların ilişki doyum düzeylerinin daha fazla olduğu tespit edilirken, güvensiz bağlanan çiftlerin duygusal ifadelerinde farklılık olduğu rapor edilmiştir.

Demirtaş (2004)’ın çalışmasında yakın ilişkilerde kıskançlık kavramı üzerinde durulmuştur. Evliler ve evli olmayan ama yakın ilişkisi olan 454 kişiyle yapılan çalışmada, ilişkinin türünün kıskançlık düzeyi üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadınların kıskançlıkla baş ederken daha yapıcı yöntemlere, erkeklerin ise daha yıkıcı yöntemlere başvurduğu sonucuna ulaşılmıştır ve erkeklerin cinsel aldatılma karşısında, kadınların ise duygusal aldatılma karşısında daha fazla kıskançlık yaşayacağı bildirilmiştir.

Evlilik doyumunu ölçmek isteyen Yıldırım (2004)’ın çalışmasında, küçük yaşlarda yapılan evliliklerin negatif yönde etkilendiği belirtilmiştir. Ayrıca cinsel yaşamdaki uyumlarının, akraba evliliği olup olmadığının ve sosyal destek alma gibi değişkenlerin de evli çiftlerin ilişki doyumları hakkında bilgi vereceği savunulur.

Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu (2006)’nin 100 evli çiftle yaptıkları çalışmada bağlanma stillerine göre evlilik uyum puanları arasındaki ilişkiyi bulmayı amaçlamıştır. Bu çalışmaya göre evlilikte uyum puanı en düşük olanlar korkulu bağlananlardır. Bu çalışmada da saplantılı bağlananların ilişki doyumu ve evlilik uyum düzeylerinin düşük olmadığı ve hatta güvenli bağlanmaya yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sarı (2008), 434 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada akılcı olmayan inançlar ve bağlanma stillerinin ilişki doyumuyla ilişkisini bazı değişkenlere göre incelemiştir. Çalışma sonucuna göre erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek derecede ilişki doyumu yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin aşırı beklenti ve fiziksel yakınlık alt ölçeklerinden

aldıkları puanlar, erkek öğrencilere göre daha fazladır. Sosyal zaman kullanımı ve farklı düşünmek alt ölçeklerine ait erkek öğrencilerin puanları ise kız öğrencilerden daha yüksektir. Beklentilerin yaşla ilgisi incelendiğinde ise yaş arttıkça aşırı beklentinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çınar (2008) tarafından yapılan araştırmada ise evlilik doyumu, toplumsal cinsiyet rolleri, profesyonel psikolojik yardım arama durumları ve demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Buna göre evlilik doyumuyla, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı gibi değişkenlerle anlamlı bir fark bulunmazken, cinsiyet rolleriyle anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Yılmaz ve Kalkan (2010)'ın, evlilik öncesi ilişki geliştirme programının, ilişki doyum düzeyi üzerindeki etkilerini incelediği araştırmasında yedi hafta boyunca 20 kişiyle çalışma yapılmıştır. Oturumlara katılan bireylere ilişki geliştirme programı uygulanmıştır. Yedi hafta sonunda programa katılan bireylerin ilişki doyum düzeylerinde artış olduğu belirlenmiştir.

Çağ (2011)'in evlilikte algılanan sorun çözme becerilerinin ilişki doyumuna etkisinin incelendiği çalışmada 187 evli bireyle araştırma yürütülmüştür. Buna göre cinsiyet, cinsel yaşam, dindarlık ve ev içi sorumlulukları paylaşabilme yeteneği kişilerin ilişkiden aldıkları doyumunu etkilemektedir. Sorumlulukların paylaşıldığını hisseden bireylerin, eş desteğini algılama düzeyleri artarak ilişkiden aldıkları doyumun da arttığı ortaya çıkmıştır.

Çağ ve Yıldırım (2013)'in yaptığı çalışmada, evlilik doyumu bazı değişkenler üzerinden incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda en önemli değişken olarak algılanan eş desteği olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci sırada ise cinsel yaşam memnuniyeti vardır. Ayrıca evlilik doyumu ve eğitim düzeyi arasında da ters yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Baran (2013)'in Erzincan'da Aile Sağlığı Merkezi'ne bağlı olan 378 evli kadınla gerçekleştirdiği çalışmasında, kadınlara verilen iletişim çatışmaları eğitiminin evlilik doyumuna etkisi incelenmek istenmiştir. İletişim çatışmaları eğitimi öncesinde kadınların evlilik doyum puanları orta, olumsuz iletişim şekli puan ortalamaları yüksek olarak kaydedilmiştir. İletişim çatışmaları eğitimi sonrasında ise evlilik doyum puan ortalamalarının arttığı, olumsuz iletişim şekli puan ortalamalarının düştüğü belirlenmiştir.

Doğaner (2014)'in 150 öğrenciyle İstanbul'da yaptığı çalışmada narsistik kişilik eğiliminin ilişki doyumuna etkisi incelenmiştir. Öğrenciler farklı üniversitelerde ve farklı bölümlerde okumaktadır. Çalışma sonucuna göre narsistik kişilik eğiliminin hem ilişki doyumu hem ilişki bağlanımı üzerinde olumsuz yönde bir ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öztürk (2015)'ün sosyal medya kullanımı ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmada 80 evli bireyin katılımı sağlanmıştır. Araştırma sonucunda yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, sosyal medya kullanım süresi gibi değişkenlerle ilişki bulunamamışken, sosyal medyayı kullanma sebepleriyle ilişki doyumu arasında ilişkinin bulunduğu belirtilmiştir. Buna göre sosyal medyayı 'eğlenceli vakit geçirme', 'boş zamanlarını değerlendirme', 'popüler şeyleri takip etme' gibi sebeplerle kullanan kişilerin ilişki doyum düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 'Bir süre sonra boş zaman geçirdiğim hissine katılıyorum' ifadesine katılan bireylerin ise evlilik doyumu puanlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Öcal Yüceol'un 2016'da Ankara'daki 225 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet rolleri ne kadar eşitlikçi olursa, romantik ilişkideki akılcı olmayan inançların da o kadar azalacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aşırı beklentileri ve cinsiyet farklılıklarının da ilişki doyumu üzerinde etkisi olduğu belirtilmiştir. Kadınların evliliklerinde daha fazla sorunla karşılaştıklarını ve bu sorunu içselleştirdiklerini, haliyle daha düşük ilişki doyumu yaşadıkları kaydedilmiştir.

2.2.4. İlişki doyumuyla ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar

Simpson (1990)'nın 207 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada ilişkilerde bağlanma stilleri ve ilişki doyumu üzerinde durulmuştur. Buna göre güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ilişkilerinden daha fazla doyum aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu bireyler ilişkilerinde daha fazla destekleyici ve açıktır. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler ise romantik ilişkilerinde daha kapalı ve mesafelidir. İlişkilerinde güvensizlik ve karşılıklı bağımlılık vardır. Kaygılı- kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin ise partnerine karşı çelişkili düşüncelerle birlikte düşük güven seviyesinin olduğu belirtilmiştir. Saplantılı bağlanan bireylerin ise, ilişkilerine gösterdikleri ilgi ve önemle birlikte, mutsuz olmalarına rağmen ilişkilerine atfettikleri olumlu algılamalarla birlikte doyuma eriştikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Erkeğin kazancı ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelendiği Komo (1993)'ün çalışmasına Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden katılım sağlanmıştır. Çalışmaya göre erkeğin kazancı ile Japonya'daki evlilik doyumu arasında anlamlı yönde ilişki bulunmuş ve kazanç arttıkça doyumun da arttığı kaydedilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki erkeğin kazancı ile evlilik doyumu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Christian, O'leary ve Vivian (1994)'in New York Üniversitesi'nde yaptığı araştırmada, evlilik terapisi alan 139 çift üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre akılcı olmayan inançlara sahip bireylerin problem gzme becerilerinde de sorun olduğu haliyle ilişkiden aldığı doyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Evlilikte yaşanan doyumunu inceleyen Feeney (2002)'in çalışmasında, pozitif ve negatif bazı davranışların evlilik doyumunu üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Negatif davranışlara örnek olarak suçlama, eleştiri, baskı gibi unsurlar, pozitif davranışlara örnek olarak onaylanma, karşılıklı kabul, ortak yol bulma gibi unsurlar verilmiştir.

Stackert ve Bursik (2003) tarafından 236 üniversite öğrencisiyle birlikte yapılan çalışmada, akılcı olmayan inançlar ve ilişki doyumunu arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya göre romantik ilişkiye yönelik akılcı olmayan inançlara sahip öğrencilerin ilişkilerinde daha az doyum elde ettiği görülmüştür.

Sullivan ve Schwebel (1995)'in 122 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada ilişkiye yönelik inançlar üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucuna göre katılımcıların olumlu ve olumsuz inançlarının bir bölümü gerçek dışı bulunmuştur. Gerçek dışı inançlara sahip kişiler ilişkilerinde umduklarını bulamayınca ilişkide doyumun azalacağı ve bu durumun da çatışmalara, strese ve hayal kırıklığına yol açacağı belirtilmiştir.

Cramer (2004)'in 150 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada, ilişkide bazı inançların ilişki doyumuna etkisi araştırılmıştır. Çalışmada, 'anlaşmazlık yıkıcıdır' düşüncesi üzerinde durulmuştur ve katılımcılar iki gruba ayrılmıştır. Buna göre anlaşmazlığın yıkıcı olduğunu varsayan grubun ilişki doyumunu, anlaşmazlığın yıkıcı olduğunu düşünmeyen gruba göre daha düşük seviyede bulunmuştur.

Litzinger ve Gordon (2005)'in kadınlarda gebelik öncesi ve sonrasında cinselliğin araştırmasında 387 evli çiftle çalışılmıştır. Yapılan araştırmada cinsel doyumun, evlilik doyumuna katkı yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Benlik saygısının ilişki doyumuna etkisinin incelendiği bir araştırmada 2 grupla çalışılmıştır. 885 çiftle 12 yıl süreyle uygulanan çalışma ile 6116 çiftle 15 yıl süreyle uygulanan çalışmanın sonuçları benzer çıkmıştır. Buna göre katılımcıların benlik saygıları arttıka, ilişki doyumları da artmıştır (Erol ve Orth, 2014).

İlişki doyumunu inceleyen çalışmalarda kişinin eğitim durumu, sosyoekonomik durumu, cinsellik, akılcı olmayan inançlar gibi kavramlar ve ilişkiden doyum sağlamanın altında

yatan dinamiklerin araştırıldığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarının çalışma yapılan grubun özelliklerine veya araştırmanın tarihine göre değiştiği söylenebilir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın yöntemi

Bu araştırma Eğitim Fakültesi öğrencilerinin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla, nicel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeliyle iki veya daha fazla değişkenin arasındaki ilişkilerin ortaya çıkması hedeflenir (Büyüköztürk, Bökeoğlu ve Şekercioğlu, 2018). Geniş gruplar üzerinde araştırma yapılabilir ve bir olay ya da olgu hakkında tutumlara ulaşılabilir (Karasar, 2008).

3.2. Araştırmanın evreni ve çalışma grubu

Bu araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 3274 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 866 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	618	71.4
	Erkek	248	28.6
	Toplam	866	100.0
Bölüm	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	40	4.6
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	25.8
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	12.5
	Matematik Eğitimi	31	3.6
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	7.5
	Türkçe Eğitimi	117	13.5
	Okul Öncesi Eğitimi	112	12.9
	Sınıf Eğitimi	24	2.8
	Özel Eğitim	87	10.0
	Yabancı Diller Eğitimi	59	6.8
	Toplam	866	100.0

Yaş	18	50	5.8
	19	172	19.9
	20	259	29.9
	21	189	21.8
	22	110	12.7
	23 ve üzeri	86	9.9
	Toplam	866	100.0

Tablo 2 incelendiğinde çalışma grubundaki öğrencilerin %71.4'ü kadın ve %28.6'sı erkektir. Öğrencilerin %4.6'sı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde; %25.8'i Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde; %12.5'i Fen Bilgisi Eğitimi bölümünde; %3.6'sı Matematik Eğitimi bölümünde; %7.5'i Sosyal Bilgiler Eğitimi bölümünde; %13.5'i Türkçe Eğitimi bölümünde; %12.9'u Okul Öncesi Eğitimi bölümünde; %2.8'i Sınıf Eğitimi bölümünde; %10'u Özel Eğitim bölümünde ve %6.8'i Yabancı Diller Eğitimi bölümünde eğitim görmektedir. Öğrencilerin %5.8'i 18 yaşında; %19.9'u 19 yaşında; %29.9'u 20 yaşında; %21.8'i 21 yaşında; %12.7'si 22 yaşında ve %9.9'u 23 yaş ve üzerindedir.

3.3. Veri toplama araçları ve veri toplama süreçleri

Bu araştırmada katılımcılar hakkında bilgilere ulaşabilmek ve değişkenlere ilişkin verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Altuntaş ve Atli tarafından geliştirilen Eş Seçme Stratejileri Envanteri, Hendrick tarafından geliştirilen, Curun tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan İlişki Doyum Ölçeği kullanılmıştır. İlgili ölçme araçlarının kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren ve uyarlayanlardan, bununla birlikte çalışmanın yapılabilmesi için Sakarya Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Tüm ölçme araçları bir formda toplanmış ve gönüllülük esasına dayalı olarak Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Veri toplama araçlarına ait bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Çalışmacı tarafından geliştirilen, literatür bilgilerine istinaden hazırlanan kişisel bilgi formunda katılımcılara yönelik demografik bilgilere yer verilmiştir. Formda katılımcılara yönelik cinsiyet, yaş, algılanan sosyoekonomik düzey, deneyimlenen ilişki sayısı, algılanan sosyal destek ve öğrenim gördüğü bölüme ilişkin sorulara yer verilmiştir.

3.3.2. Eş seçme stratejileri envanteri (ESSE)

Altuntaş ve Atli tarafından 2015 yılında geliştirilen ölçek toplam yirmi sekiz maddeden oluşmaktadır. Maddeler ‘Hiç katılmıyorum (1) ve ‘Tamamen katılıyorum (9)’ olmak üzere dokuz basamaklı likert tipi yanıtlarla cevaplanmaktadır. Ölçek yedi alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellikler, bekaret, çocuk bakımı ve aşktır. Alt boyutlara yönelik puanlar ayrı olarak hesaplanır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre uyum değerleri uygun bulunmuştur ($X^2/sd: 2,837$, GFI: .86, CFI: .90, TLI: .89, RMSEA: .06). Envanterin alt boyutlarına ilişkin puanlar arttıkça ilgili stratejiye yönelik kişinin verdiği önem de artmaktadır. ESSE'nin iç tutarlık kat sayıları ‘aile kurumu ve güven’ alt boyutu için .84, ‘sosyoekonomik durum’ alt boyutu için .89, ‘dini ve siyasi benzerlik’ alt boyutu için .82, ‘fiziksel özellik’ alt boyutu için .70, ‘bekaret’ alt boyutu için .73, ‘çocuk bakımı’ alt boyutu için .69, ‘aşk’ alt boyutu için .58'tir (Altuntaş ve Atli, 2015).

3.3.3. İlişki doyumu ölçeği (İDÖ)

Hendrick tarafından 1988 yılında geliştirilen, Curun tarafından 2001 yılında Türkçe'ye uyarlaması yapılan İlişki Doyumu Ölçeği'nde toplam yedi madde bulunmaktadır. Maddeler yedi basamaklı likert tipinden oluşmaktadır. Faktör analizi sonucunda tek boyutlu bir ölçek olduğu ortaya çıkmıştır. Puanlar arttıkça ilişki doyumu düzeyi de artmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonu Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı da orijinal ölçekle benzer şekilde .86 olarak bulunmuştur. Ölçekteki dördüncü ve yedinci maddelerin ters madde olduğu bildirilmiştir (Curun, 2001).

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ve İlişki Doyumu puanları arasında ilişki var mıdır?” birinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Eş Seçme Stratejileri ve İlişki Doyumu Puanlarının Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	.147	866	.000	.897	866	.000
Aile Kurumu ve Güven	.299	866	.000	.569	866	.000
Sosyoekonomik Durum	.081	866	.000	.970	866	.000
Dini ve Siyasi Benzerlik	.064	866	.000	.977	866	.000
Fiziksel Özellik	.077	866	.000	.971	866	.000
Bekaret	.186	866	.000	.839	866	.000
Çocuk Bakım	.148	866	.000	.908	866	.000
Aşk	.188	866	.000	.825	866	.000

Tablo 3 incelendiğinde Eş Seçme Stratejileri Ölçeği alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu puanları normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p<0.05$). Eş Seçme Stratejileri Ölçeği alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman Sıra Farkları Korelasyon yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Puanları ve İlişki Doyumu Puanları Arasındaki İlişki

		Aile Kurumu ve Güven	Sosyoekonomik Durum	Dini ve Siyasi Benzerlik	Fiziksel Özellik	Bekaret	Çocuk Bakım	Aşk
İlişki	r	.018	-.043	-.066	.080	-.030	.002	.202
Doyumu	p	.602	.202	.052	.019	.373	.952	.000
	N	866	866	866	866	866	866	866

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Fiziksel Özellik alt boyutu puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.08$; $p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aşk boyutu puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.202$; $p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Bekaret ve Çocuk Bakımı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

4.2. İkinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?” ikinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Cinsiyetlerine Göre Normallik Testi Sonuçları

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Aile Kurumu ve Güven	Kadın	.324	618	.000	.493	618	.000
	Erkek	.236	248	.000	.709	248	.000
Sosyoekonomik Durum	Kadın	.085	618	.000	.969	618	.000
	Erkek	.057	248	.048	.975	248	.000
Dini ve Siyasi Benzerlik	Kadın	.069	618	.000	.977	618	.000
	Erkek	.064	248	.017	.974	248	.000
Fiziksel Özellik	Kadın	.073	618	.000	.973	618	.000
	Erkek	.090	248	.000	.957	248	.000
Bekâret	Kadın	.185	618	.000	.850	618	.000
	Erkek	.204	248	.000	.803	248	.000
Çocuk Bakım	Kadın	.153	618	.000	.907	618	.000
	Erkek	.132	248	.000	.915	248	.000
Aşk	Kadın	.202	618	.000	.806	618	.000
	Erkek	.140	248	.000	.887	248	.000

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanları cinsiyetlerine göre normal dağılıma sahip olmadıkları görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Cinsiyetlerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra ort.	Sıra toplamı	U	p
Aile Kurumu ve Güven	Kadın	618	476.78	294649.00	49886.000	.000
	Erkek	248	325.65	80762.00		
	Toplam	866				
Sosyoekonomik Durum	Kadın	618	484.26	299272.00	45263.000	.000
	Erkek	248	307.01	76139.00		
	Toplam	866				
Dini ve Siyasi Benzerlik	Kadın	618	451.41	278974.00	65561.000	.001
	Erkek	248	388.86	96437.00		
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	Kadın	618	418.53	258654.50	67383.500	.005
	Erkek	248	470.79	116756.50		
	Toplam	866				
Bekaret	Kadın	618	423.31	261605.00	70334.000	.054
	Erkek	248	458.90	113806.00		
	Toplam	866				
Çocuk Bakım	Kadın	618	445.09	275067.00	69468.000	.031
	Erkek	248	404.61	100344.00		
	Toplam	866				
Aşk	Kadın	618	471.22	291215.00	53320.000	.000
	Erkek	248	339.50	84196.00		
	Toplam	866				

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Fiziksel Özellik, Çocuk Bakım ve Aşk alt boyutu puanları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Kadınların Eş Seçme Stratejileri ölçeği, Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik

Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Çocuk Bakım ve Aşk boyutları puanları erkeklerin Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Çocuk Bakım ve Aşk boyutları boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Erkeklerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği, Fiziksel Özellik boyutu puanları kadınların Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir.

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği Bekaret alt boyutu puanları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.3. Üçüncü alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrencilerin yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?” üçüncü alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Yaşlarına Göre Normallik Testi Sonuçları

	Yaş	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Aile Kurumu ve Güven	18	.301	50	.000	.592	50	.000
	19	.285	172	.000	.634	172	.000
	20	.320	259	.000	.505	259	.000
	21	.271	189	.000	.624	189	.000
	22	.285	110	.000	.614	110	.000
	23 ve üzeri	.278	86	.000	.636	86	.000
Sosyoekonomik Durum	18	.119	50	.074	.963	50	.117
	19	.087	172	.003	.961	172	.000
	20	.089	259	.000	.963	259	.000
	21	.112	189	.000	.973	189	.001
	22	.092	110	.022	.969	110	.011
	23 ve üzeri	.092	86	.071	.967	86	.025

Dini ve Siyasi Benzerlik	18	.106	50	.200	.965	50	.146
	19	.069	172	.043	.981	172	.018
	20	.067	259	.007	.975	259	.000
	21	.105	189	.000	.967	189	.000
	22	.134	110	.000	.961	110	.003
	23 ve üzeri	.088	86	.100	.964	86	.018
Fiziksel Özellik	18	.081	50	.200	.981	50	.577
	19	.088	172	.002	.976	172	.005
	20	.084	259	.000	.975	259	.000
	21	.089	189	.001	.961	189	.000
	22	.104	110	.005	.944	110	.000
	23 ve üzeri	.113	86	.008	.939	86	.001
Bekaret	18	.220	50	.000	.780	50	.000
	19	.196	172	.000	.822	172	.000
	20	.218	259	.000	.794	259	.000
	21	.181	189	.000	.871	189	.000
	22	.150	110	.000	.891	110	.000
	23 ve üzeri	.179	86	.000	.851	86	.000
Çocuk Bakım	18	.180	50	.000	.862	50	.000
	19	.174	172	.000	.914	172	.000
	20	.147	259	.000	.891	259	.000
	21	.126	189	.000	.917	189	.000
	22	.127	110	.000	.932	110	.000
	23 ve üzeri	.174	86	.000	.864	86	.000
Aşk	18	.183	50	.000	.851	50	.000
	19	.182	172	.000	.841	172	.000
	20	.211	259	.000	.787	259	.000
	21	.173	189	.000	.841	189	.000

22	.170	110	.000	.845	110	.000
23 ve üzeri	.174	86	.000	.846	86	.000

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanları yaşlarına göre normal dağılıma sahip olmadıkları görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanlarının yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Yaş	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Aile Kurumu ve Güven	18	50	454.09	9.649	.086	
	19	172	470.31			
	20	259	442.83			
	21	189	401.14			
	22	110	412.89			
	23 ve üzeri	86	417.30			
	Toplam	866				
Sosyoekonomik Durum	18	50	443.36	13.519	.019	19-23ve üzeri
	19	172	443.83			20-21
	20	259	470.37			20-23 ve üzeri
	21	189	399.16			
	22	110	426.41			
	23 ve üzeri	86	380.60			
	Toplam	866				

Dini ve Siyasi Benzerlik	18	50	374.42	7.604	.179	
	19	172	442.88			
	20	259	455.14			
	21	189	439.88			
	22	110	409.57			
	23 ve üzeri	86	400.51			
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	18	50	364.63	17.586	.004	18-21
	19	172	393.59			18-22
	20	259	418.99			18-23 ve üzeri
	21	189	471.00			19-21
	22	110	460.85			19-23 ve üzeri
	23 ve üzeri	86	479.67			20-21
	Toplam	866				
Bekaret	18	50	427.76	14.520	.013	19-22
	19	172	459.35			20-21
	20	259	465.61			20-22
	21	189	409.58			
	22	110	376.76			
	23 ve üzeri	86	413.56			
	Toplam	866				
Çocuk Bakım	18	50	465.39	7.986	.157	
	19	172	452.91			
	20	259	445.27			
	21	189	420.59			
	22	110	380.34			
	23 ve üzeri	86	437.07			
	Toplam	866				
Aşk	18	50	450.05	6.270	.281	

19	172	454.23
20	259	448.26
21	189	423.10
22	110	410.05
23 ve üzeri	86	390.83
Toplam	866	

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Sosyoekonomik Durum, Fiziksel Özellik ve Bekaret alt boyutu puanları yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık Sosyoekonomik Durum alt boyutu için 19-23 ve üzeri; 20-21 ve 20-23 ve üzeri öğrenciler arasında olup yaşı küçük olanların Sosyoekonomik Durum alt boyutu puanları istatistiksel olarak daha yüksektir. Fiziksel Özellik boyutu için 18-21; 18-22; 18-23 ve üzeri; 19-21; 19-23 ve üzeri ve 20-21 yaşındaki bireyler arasında olup yaşı büyük olanların Fiziksel Özellik boyutu puanları istatistiksel olarak daha yüksektir. Bekaret boyutu için ise 19-22; 20-21 ve 20-22 yaşındaki bireyler arasında olup yaşı küçük olanların Bekaret boyutu puanları istatistiksel olarak daha düşüktür.

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Aile Kurumu ve Güven, Dini ve Siyasi Benzerlik, Çocuk Bakım ve Aşk alt boyutu puanları yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

4.4. Dördüncü alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre farklılık göstermekte midir?” dördüncü alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Bölümlerine Göre Normallik Testi Sonuçları

	Bölüm	Kolmogorov-					
		Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Aile Kurumu ve Güven	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.192	40	.001	.830	40	.000
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.222	223	.000	.739	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.348	108	.000	.405	108	.000
	Matematik Eğitimi	.285	31	.000	.616	31	.000
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.362	65	.000	.409	65	.000
	Türkçe Eğitimi	.287	117	.000	.628	117	.000
	Okul Öncesi Eğitimi	.344	112	.000	.441	112	.000
	Sınıf Eğitimi	.332	24	.000	.483	24	.000
	Özel Eğitim	.270	87	.000	.677	87	.000
	Yabancı Diller Eğitimi	.230	59	.000	.760	59	.000
Sosyoekonomik Durum	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.076	40	.200	.975	40	.525
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.115	223	.000	.963	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.084	108	.060	.968	108	.010
	Matematik Eğitimi	.128	31	.200	.959	31	.273
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.112	65	.042	.936	65	.002
	Türkçe Eğitimi	.105	117	.003	.958	117	.001
	Okul Öncesi Eğitimi	.086	112	.039	.967	112	.007
	Sınıf Eğitimi	.129	24	.200	.951	24	.289
	Özel Eğitim	.061	87	.200	.978	87	.138
	Yabancı Diller Eğitimi	.110	59	.075	.958	59	.042

Dini ve Siyasi Benzerlik	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.121	40	.140	.957	40	.135
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.072	223	.007	.978	223	.002
	Fen Bilgisi Eğitimi	.065	108	.200	.979	108	.085
	Matematik Eğitimi	.097	31	.200	.980	31	.812
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.087	65	.200	.963	65	.047
	Türkçe Eğitimi	.087	117	.030	.961	117	.002
	Okul Öncesi Eğitimi	.076	112	.133	.971	112	.015
	Sınıf Eğitimi	.129	24	.200	.960	24	.447
	Özel Eğitim	.083	87	.199	.951	87	.003
	Yabancı Diller Eğitimi	.085	59	.200	.955	59	.030
Fiziksel Özellik	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.129	40	.093	.889	40	.001
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.097	223	.000	.973	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.084	108	.061	.956	108	.001
	Matematik Eğitimi	.109	31	.200	.943	31	.100
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.139	65	.003	.947	65	.007
	Türkçe Eğitimi	.082	117	.049	.974	117	.023
	Okul Öncesi Eğitimi	.075	112	.166	.983	112	.179
	Sınıf Eğitimi	.171	24	.067	.908	24	.032
	Özel Eğitim	.081	87	.200	.967	87	.025
	Yabancı Diller Eğitimi	.094	59	.200	.963	59	.067
Bekaret	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.218	40	.000	.809	40	.000
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.171	223	.000	.867	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.240	108	.000	.738	108	.000
	Matematik Eğitimi	.187	31	.008	.863	31	.001

	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.262	65	.000	.729	65	.000
	Türkçe Eğitimi	.213	117	.000	.828	117	.000
	Okul Öncesi Eğitimi	.222	112	.000	.829	112	.000
	Sınıf Eğitimi	.283	24	.000	.775	24	.000
	Özel Eğitim	.149	87	.000	.901	87	.000
	Yabancı Diller Eğitimi	.174	59	.000	.901	59	.000
Çocuk Bakım	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.117	40	.176	.923	40	.009
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.161	223	.000	.930	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.188	108	.000	.876	108	.000
	Matematik Eğitimi	.095	31	.200	.948	31	.135
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.216	65	.000	.776	65	.000
	Türkçe Eğitimi	.155	117	.000	.885	117	.000
	Okul Öncesi Eğitimi	.147	112	.000	.880	112	.000
	Sınıf Eğitimi	.194	24	.020	.876	24	.007
	Özel Eğitim	.117	87	.005	.921	87	.000
	Yabancı Diller Eğitimi	.146	59	.003	.930	59	.002
Aşk	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	.179	40	.002	.812	40	.000
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.146	223	.000	.873	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.213	108	.000	.771	108	.000
	Matematik Eğitimi	.194	31	.004	.812	31	.000
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.261	65	.000	.675	65	.000
	Türkçe Eğitimi	.197	117	.000	.821	117	.000
	Okul Öncesi Eğitimi	.189	112	.000	.834	112	.000
	Sınıf Eğitimi	.252	24	.000	.779	24	.000
	Özel Eğitim	.172	87	.000	.857	87	.000
	Yabancı Diller Eğitimi	.173	59	.000	.867	59	.000

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanları bölümlerine göre genel olarak normal dağılıma sahip olmadıkları görülmektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanlarının bölümlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aile Kurumu ve Güven Alt Boyutu Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		Sıra	Ki-	p	Farklılık	
Bölüm		N	Ort.	kare		
Aile	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	376.71	46.321	.000	BÖTE-ÖEÖ
Kurumu ve Güven	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	366.89			RPD-ÖEÖ
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	492.71			FBE-ÖEÖ
	Matematik Eğitimi	31	404.34			SBE-ÖEÖ
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	528.54			TRE-ÖEÖ
	Türkçe Eğitimi	117	455.74			OÖÖ-ÖEÖ
	Okul Öncesi Eğitimi	112	486.21			SNE-ÖEÖ
	Sınıf Eğitimi	24	468.33			YDE-ÖEÖ
	Özel Eğitim	87	406.44			
	Yabancı Diller Eğitimi	59	407.53			
	Toplam	866				

Tablo 10 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aile Kurumu ve Güven alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık Özel Eğitim bölümü öğrencileri ile Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencileri arasında olup Özel Eğitim Bölümü öğrencilerininin Aile Kurumu ve Güven boyutu puanları

diğer bölümlerdeki öğrencilerin Aile Kurumu ve Güven boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

Tablo 11

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Sosyoekonomik Durum Alt Boyutu Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Sosyoekonomik Durum	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	377.43	21.677	.010	BÖTE-FBE
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	425.26			RPD-FBE
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	513.57			İME-FBE
	Matematik Eğitimi	31	371.82			SBE-FBE
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	425.08			OÖE-FBE
	Türkçe Eğitimi	117	459.47			ÖEÖ-FBE
	Okul Öncesi Eğitimi	112	434.25			YDE-FBE
	Sınıf Eğitimi	24	432.88			TRE-ÖEÖ
	Özel Eğitim	87	372.93			
	Yabancı Diller Eğitimi	59	434.41			
	Toplam	866				

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Sosyoekonomik Durum alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U testiyle belirlenmiştir. Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Sosyoekonomik Durum puanları Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Matematik Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Özel Eğitim ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Sosyoekonomik Durum puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Ayrıca Türkçe Eğitimi bölümü öğrencilerinin Sosyoekonomik Durum puanları Özel Eğitim

bölümü öğrencilerinin Sosyoekonomik Durum puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir.

Tablo 12

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Dini ve Siyasi Benzerlik Alt Boyutu Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Bölüm		N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Dini ve Siyasi Benzerlik	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	437.85	33.930	.000	BÖTE-FBE
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	419.48			RPD-FBE
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	538.64			TRE-FBE
	Matematik Eğitimi	31	471.44			SBE-FBE
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	404.82			OÖE-FBE
	Türkçe Eğitimi	117	454.24			ÖEÖ-FBE
	Okul Öncesi Eğitimi	112	428.33			YDE-FBE
	Sınıf Eğitimi	24	444.31			BÖTE-YDE
	Özel Eğitim	87	383.84			RPD-YDE
	Yabancı Diller Eğitimi	59	340.26			İME-YDE
Toplam		866				TRE-YDE OÖE-YDE

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Dini ve Siyasi Benzerlik alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanları, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Türkçe Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Özel Eğitim ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Ayrıca Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanları, Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik

Danışmanlık, Matematik Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

Tablo 13

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Fiziksel Özellik Alt Boyutu Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		Sıra	Ki-	p	Farklılık	
Bölüm		N	Ort.	kare		
Fiziksel	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	526.31	35.225	.000	BÖTE-SBE
Özellik	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	437.10			BÖTE-TRE
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	500.94			BÖTE-OÖE
	Matematik Eğitimi	31	478.32			BÖTE-ÖEÖ
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	425.61			FBE-RPD
	Türkçe Eğitimi	117	391.95			FBE-SBE
	Okul Öncesi Eğitimi	112	358.62			FBE-TRE
	Sınıf Eğitimi	24	546.27			FBE-OÖE
	Özel Eğitim	87	394.71			FBE-ÖEÖ
	Yabancı Diller Eğitimi	59	454.53			SNE-SBE
	Toplam	866				SNE-TRE
						SNE-OÖE
						SNE-ÖEÖ
						OÖE-RPD
						OÖE-İME

Tablo 13 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Fiziksel Özellik alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U testiyle belirlenmiştir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanları Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü

öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından; Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanları Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından; Sınıf Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanları Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Ayrıca Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanları Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve Matematik Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

Tablo 14

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Bekaret Alt Boyutu Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		Sıra	Ki-	p	Farklılık	
Bölüm		N	Ort.	kare		
Bekaret	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	443.06	39.748	.000	FBE-RPD
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	394.23			FBE-TRE
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	528.82			FBE-OÖE
	Matematik Eğitimi	31	458.61			FBE-ÖEÖ
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	484.80			FBE-YDE
	Türkçe Eğitimi	117	450.68			ÖEÖ-SBE
	Okul Öncesi Eğitimi	112	446.79			ÖEÖ-OÖE
	Sınıf Eğitimi	24	472.40			YDE-BÖTE
	Özel Eğitim	87	376.92			YDE-İME
	Yabancı Diller Eğitimi	59	339.55			YDE-SBE
	Toplam	866				YDE-TRE YDE-OÖE

Tablo 14 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Bekaret alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U testiyle belirlenmiştir. Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Bekaret boyutu puanları, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Özel Eğitim ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Bekaret boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Ayrıca Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin Bekaret boyutu puanları, Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Bekaret boyutu puanlarından; Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Bekaret boyutu puanları, Matematik Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Bekaret boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

Tablo 15

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Çocuk Bakım Alt Boyutu Puanlarının Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	406.00	40.640	.000	RPD-FBE
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	390.10			RPD-SBE
Fen Bilgisi Eğitimi	108	468.88			RPD-OÖE
Matematik Eğitimi	31	371.56			SBE-İME
Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	547.45			SBE-BÖTE
Türkçe Eğitimi	117	461.69			SBE-ÖEÖ
Okul Öncesi Eğitimi	112	482.76			SBE-YDE
Sınıf Eğitimi	24	491.88			ÖEÖ-FBE
Özel Eğitim	87	372.71			ÖEÖ-TRE
Yabancı Diller Eğitimi	59	374.90			ÖEÖ-OÖE

Toplam	866	ÖEÖ-SNE
		YDE-OÖE
		YDE-TRE
		YDE-FBE
		OÖE-İME

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Çocuk Bakım alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U testiyle belirlenmiştir. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanlarından; Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Sınıf Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanlarından; Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür. Ayrıca Sosyal Bilgiler Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanları Matematik Eğitimi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Özel Eğitim ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanlarından ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanları Matematik Eğitimi bölümü öğrencilerinin Çocuk Bakım boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir.

Tablo 16

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aşk Alt Boyutu Puanlarının Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki- p kare	Farklılık	
Aşk	Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi	40	410.99	21.770	.010	BÖTE-ÖEÖ
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	405.89			RPD-ÖEÖ
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	467.68			FBE-ÖEÖ
	Matematik Eğitimi	31	432.42			İME-ÖEÖ
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	521.92			SBE-ÖEÖ
	Türkçe Eğitimi	117	444.69			TRE-ÖEÖ
	Okul Öncesi Eğitimi	112	440.31			OÖE-ÖEÖ
	Sınıf Eğitimi	24	491.23			YDE-ÖEÖ
	Özel Eğitim	87	365.67			
	Yabancı Diller Eğitimi	59	435.11			
	Toplam	866				

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği Aşk alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U testiyle belirlenmiştir. Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin Aşk boyutu puanları Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Fen Bilgisi Eğitimi, Matematik Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Aşk boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

4.5. Beşinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrencilerin sosyoekonomik durumuna göre farklılık göstermekte midir?” beşinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Sosyoekonomik Durumlarına Göre Normallik Testi Sonuçları

	Sosyoekonomik	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Aile Kurumu ve Güven	Düşük	.259	53	.000	.668	53	.000
	Orta	.300	769	.000	.567	769	.000
	Yüksek	.288	44	.000	.569	44	.000
Sosyoekonomik Durum	Düşük	.084	53	.200	.962	53	.090
	Orta	.085	769	.000	.970	769	.000
	Yüksek	.101	44	.200	.927	44	.008
Dini ve Siyasi Benzerlik	Düşük	.108	53	.175	.953	53	.035
	Orta	.061	769	.000	.979	769	.000
	Yüksek	.090	44	.200	.958	44	.105
Fiziksel Özellik	Düşük	.096	53	.200	.940	53	.010
	Orta	.078	769	.000	.974	769	.000
	Yüksek	.165	44	.004	.872	44	.000
Bekaret	Düşük	.167	53	.001	.870	53	.000
	Orta	.189	769	.000	.837	769	.000
	Yüksek	.205	44	.000	.820	44	.000
Çocuk Bakım	Düşük	.108	53	.176	.927	53	.003
	Orta	.156	769	.000	.904	769	.000
	Yüksek	.110	44	.200	.940	44	.023
Aşk	Düşük	.168	53	.001	.853	53	.000
	Orta	.186	769	.000	.830	769	.000
	Yüksek	.228	44	.000	.753	44	.000

Tablo 17 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği tüm alt boyutlarının normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Sosyoekonomik Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Sosyoekonomik	N	Sıra ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Aile Kurumu ve Güven	Düşük	53	375.58	6.050	.049	Düşük-Orta
	Orta	769	440.54			
	Yüksek	44	380.16			
	Toplam	866				
Sosyoekonomik Durum	Düşük	53	430.98	.709	.702	
	Orta	769	431.91			
	Yüksek	44	464.39			
	Toplam	866				
Dini ve Siyasi Benzerlik	Düşük	53	399.13	1.179	.555	
	Orta	769	435.04			
	Yüksek	44	448.00			
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	Düşük	53	458.52	11.917	.003	Orta-Yüksek
	Orta	769	424.81			
	Yüksek	44	555.24			
	Toplam	866				
Bekaret	Düşük	53	388.98	1.849	.397	
	Orta	769	436.52			
	Yüksek	44	434.34			
	Toplam	866				

Çocuk Bakım	Düşük	53	394.74	7.097	.029	Orta-Yüksek
	Orta	769	441.03			
	Yüksek	44	348.66			
	Toplam	866				
Aşk	Düşük	53	384.24	2.307	.316	
	Orta	769	436.22			
	Yüksek	44	445.24			
	Toplam	866				

Tablo 18 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Aile Kurumu ve Güven, Fiziksel Özellik ve Çocuk Bakım alt boyutu puanları sosyoekonomik durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık Aile Kurumu ve Güven boyutu için sosyoekonomik durumu düşük olan bireyler ile sosyoekonomik durumu orta olan bireyler arasında olup, sosyoekonomik düzeyi orta olan bireylerin Aile Kurumu ve Güven boyutu puanları sosyoekonomik düzeyi düşük olan bireylerin Aile Kurumu ve Güven boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Fiziksel Özellik boyutu için sosyoekonomik durumu orta olan bireyler ile sosyoekonomik durumu yüksek olan bireyler arasında olup, sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin Fiziksel Özellik boyutu puanları sosyoekonomik düzeyi orta olan bireylerin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Çocuk Bakım boyutu için ise sosyoekonomik durumu orta olan bireyler ile sosyoekonomik durumu yüksek olan bireyler arasında olup, sosyoekonomik düzeyi orta olan bireylerin Çocuk Bakım boyutu puanları, sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin Çocuk Bakım boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir.

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Bekaret ve Aşk alt boyutu puanları sosyoekonomik duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.6. Altıncı alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrencilerin algıladıkları sosyal destek türüne göre farklılık göstermekte midir?” altıncı alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Sosyal Destek Durumlarına Göre Normallik Testi Sonuçları

	Sosyal Destek	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Aile Kurumu ve Güven	Aile	.322	530	.000	.502	530	.000
	Arkadaş	.261	217	.000	.686	217	.000
	Romantik ilişki	.208	115	.000	.803	115	.000
	Öğretmen	.424	4	.000	.668	4	.005
Sosyoekonomik Durum	Aile	.078	530	.000	.964	530	.000
	Arkadaş	.085	217	.001	.971	217	.000
	Romantik ilişki	.094	115	.014	.971	115	.014
	Öğretmen	.298	4	.000	.926	4	.572
Dini ve Siyasi Benzerlik	Aile	.076	530	.000	.973	530	.000
	Arkadaş	.053	217	.200	.980	217	.004
	Romantik ilişki	.062	115	.200	.982	115	.120
	Öğretmen	.250	4	.000	.927	4	.577
Fiziksel Özellik	Aile	.087	530	.000	.969	530	.000
	Arkadaş	.077	217	.003	.968	217	.000
	Romantik ilişki	.087	115	.034	.972	115	.016
	Öğretmen	.282	4	.000	.834	4	.179

Bekaret	Aile	.196	530	.000	.819	530	.000
	Arkadaş	.185	217	.000	.843	217	.000
	Romantik ilişki	.163	115	.000	.891	115	.000
	Öğretmen	.247	4	.000	.921	4	.544
Çocuk Bakım	Aile	.164	530	.000	.900	530	.000
	Arkadaş	.117	217	.000	.917	217	.000
	Romantik ilişki	.141	115	.000	.921	115	.000
	Öğretmen	.333	4	.000	.804	4	.111
Aşk	Aile	.198	530	.000	.809	530	.000
	Arkadaş	.158	217	.000	.868	217	.000
	Romantik ilişki	.192	115	.000	.828	115	.000
	Öğretmen	.333	4	.000	.804	4	.111

Tablo 19 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği tüm alt boyutlarının normal dağılıma sahip olmadıkları görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanlarının sosyal destek durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Sosyal Destek Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		Sosyal Destek	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Kurumu ve Güven	Aile	Aile	530	458.46	17.092	.001	Aile-Öğretmen
	Arkadaş	Arkadaş	217	397.55			Arkadaş-Öğretmen
	Romantik ilişki	Romantik ilişki	115	393.45			Romantik ilişki-Öğretmen
	Öğretmen	Öğretmen	4	228.13			
	Toplam	Toplam	866				

Sosyoekonomik Aile		530	442.38	3.581	.310	
Durum	Arkadaş	217	424.64			
	Romantik ilişki	115	415.48			
	Öğretmen	4	255.00			
	Toplam	866				
Dini ve Siyasi Benzerlik	Aile	530	442.16	2.895	.408	
	Arkadaş	217	431.00			
	Romantik ilişki	115	400.33			
	Öğretmen	4	375.88			
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	Aile	530	428.35	2.511	.473	
	Arkadaş	217	446.31			
	Romantik ilişki	115	438.67			
	Öğretmen	4	272.38			
	Toplam	866				
Bekaret	Aile	530	452.44	15.040	.002	Aile- Romantik ilişki
	Arkadaş	217	427.93			Arkadaş-Romantik ilişki
	Romantik ilişki	115	363.47			
	Öğretmen	4	239.38			
	Toplam	866				
Çocuk Bakım	Aile	530	438.42	2.232	.526	
	Arkadaş	217	433.89			
	Romantik ilişki	115	415.25			
	Öğretmen	4	285.88			
	Toplam	866				
Aşk	Aile	530	437.37	8.008	.056	
	Arkadaş	217	406.93			
	Romantik ilişki	115	472.54			

Öğretmen	4 239.25
Toplam	866

Tablo 20 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Aile Kurumu ve Güven ve Bekaret alt boyutu puanları sosyal destek durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık Aile Kurumu ve Güven boyutu için öğretmen sosyal desteğe sahip olan öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında olup öğretmen sosyal desteğe sahip olan öğrencilerin Aile Kurumu ve Güven boyutu puanları diğer öğrencilerin Aile Kurumu ve Güven boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür. Bekaret boyutu için ise romantik ilişki sosyal desteğe sahip olan öğrenciler ile aile ve arkadaş sosyal desteğe sahip olan öğrenciler arasında olup romantik ilişki sosyal desteğe sahip olan öğrencilerin Bekaret boyutu puanları aile ve arkadaş sosyal desteğe sahip olan öğrencilerin Bekaret boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Fiziksel Özellik, Çocuk Bakım ve Aşk alt boyutu puanları sosyal destek durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

4.7. Yedinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin eş seçme stratejileri puanları öğrencilerin deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılık göstermekte midir?” yedinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejilerinin Deneyimlenen Romantik İlişki Sayısına Göre Normallik Testi Sonuçları

	Romantik ilişki sayısı	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Aile Kurumu ve Güven	0	.317	213	.000	.532	213	.000
	1-3	.303	520	.000	.553	520	.000
	4-6	.216	96	.000	.783	96	.000
	7-9	.256	19	.002	.686	19	.000
	10 ve üzeri	.315	18	.000	.544	18	.000
Sosyoekonomik Durum	0	.085	213	.001	.967	213	.000
	1-3	.082	520	.000	.969	520	.000
	4-6	.090	96	.052	.962	96	.007
	7-9	.093	19	.200	.960	19	.580
	10 ve üzeri	.138	18	.200	.937	18	.261
Dini ve Siyasi Benzerlik	0	.087	213	.000	.971	213	.000
	1-3	.065	520	.000	.978	520	.000
	4-6	.066	96	.200	.979	96	.116
	7-9	.145	19	.200	.928	19	.160
	10 ve üzeri	.094	18	.200	.954	18	.494
Fiziksel Özellik	0	.075	213	.005	.978	213	.002
	1-3	.075	520	.000	.975	520	.000
	4-6	.168	96	.000	.906	96	.000
	7-9	.207	19	.031	.800	19	.001
	10 ve üzeri	.177	18	.140	.871	18	.019
Bekaret	0	.234	213	.000	.750	213	.000
	1-3	.179	520	.000	.855	520	.000
	4-6	.123	96	.001	.917	96	.000
	7-9	.203	19	.038	.824	19	.003

	10 ve üzeri	.261	18	.002	.700	18	.000
Çocuk Bakım	0	.178	213	.000	.862	213	.000
	1-3	.135	520	.000	.916	520	.000
	4-6	.165	96	.000	.932	96	.000
	7-9	.174	19	.132	.839	19	.004
	10 ve üzeri	.153	18	.200	.902	18	.063
Aşk	0	.177	213	.000	.844	213	.000
	1-3	.193	520	.000	.816	520	.000
	4-6	.158	96	.000	.875	96	.000
	7-9	.200	19	.045	.854	19	.008
	10 ve üzeri	.209	18	.037	.813	18	.002

Tablo 21 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği alt boyutlarının tamamının normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ölçeği alt boyutlarına ait puanlarının deneyimlenen romantik ilişki sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanlarının Deneyimledikleri Romantik İlişki Sayısına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Romantik ilişki sayısı	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Aile Kurumu	0	213	464.04	14.053	.007	0 ile 4-6
ve Güven	1-3	520	437.37			1-3 ile 4-6
	4-6	96	361.72			
	7-9	19	366.97			
	10 ve üzeri	18	413.33			
	Toplam	866				

Sosyoekonomik Durum	0	213	451.54	1.904	.753	
	1-3	520	427.97			
	4-6	96	435.00			
	7-9	19	405.47			
	10 ve üzeri	18	401.33			
	Toplam	866				
Dini ve Siyasi Benzerlik	0	213	476.64	10.496	.033	0 ile 1-3
	1-3	520	425.11			0 ile 4-6
	4-6	96	408.85			
	7-9	19	372.00			
	10 ve üzeri	18	361.75			
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	0	213	368.24	54.980	.000	0 ile 1-3
	1-3	520	427.03			0 ile 4-6
	4-6	96	551.80			0 ile 7-9
	7-9	19	667.16			0 ile 10 ve üzeri
	10 ve üzeri	18	515.06			1-3 ile 4-6
	Toplam	866				1-3 ile 7-9
Bekaret	0	213	502.53	27.946	.000	0 ile 1-3
	1-3	520	417.65			0 ile 4-6
	4-6	96	359.02			1-3 ile 4-6
	7-9	19	443.53			
	10 ve üzeri	18	461.36			
	Toplam	866				
Çocuk Bakım	0	213	471.81	7.446	.114	
	1-3	520	424.76			
	4-6	96	401.28			
	7-9	19	427.03			
	10 ve üzeri	18	411.36			

	Toplam	866				
Aşk	0	213	404.94	6.117	.191	0 ile 1-3
	1-3	520	450.04			1-3 ile 10 ve üzeri
	4-6	96	419.00			4-6 ile 10 ve üzeri
	7-9	19	409.76			
	10 ve üzeri	18	395.94			
	Toplam	866				

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Dini ve Siyasi Benzerlik, Fiziksel Özellik, Bekaret ve Aşk alt boyut puanları deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Bu farklılık Aile Kurumu ve Güven alt boyutu için 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler ile hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ve 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler arasında olup hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ve 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireylerin Aile Kurumu ve Güven alt boyutu puanları 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireylerin Aile Kurumu ve Güven alt boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Dini ve Siyasi Benzerlik alt boyutu için hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler arasında olup hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin Dini ve Siyasi Benzerlik alt boyutu puanları 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireylerin Dini ve Siyasi Benzerlik alt boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Fiziksel Özellik alt boyutu için hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile diğer bireyler arasında ve 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler ile 4-6 ve 7-9 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler arasında olup, deneyimlediği romantik ilişki sayısı az olan bireylerin Fiziksel Özellik alt boyutu puanları istatistiksel olarak daha düşüktür. Bekaret boyutu için hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler arasında ve 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler ile 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlemiş bireyler arasında olup, deneyimlediği romantik ilişki sayısı yüksek olan bireylerin Bekaret alt boyutu puanları istatistiksel olarak daha

yüksektir. Aşk boyutu için ise hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireyler arasında ve 10 ve üzeri romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireyler arasında olup, hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin Aşk boyutu puanları 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aşk boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür, 10 ve üzeri romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin Aşk boyutu puanları ile 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aşk boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik Durum ve Çocuk Bakım alt boyut puanları deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.8. Sekizinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin ilişki doyumu puanları öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?” sekizinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Cinsiyete Göre Normallik Testi Sonuçları

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	Kadın	.145	618	.000	.892	618	.000
	Erkek	.153	248	.000	.905	248	.000

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları cinsiyetlerine göre normal dağılıma sahip olmadıkları görülmektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra ort.	Sıra toplamı	U	p
İlişki Doyumu	Kadın	618	428.29	264681.50	73410.500	.332
	Erkek	248	446.49	110729.50		

Tablo 24 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.9. Dokuzuncu alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin ilişki doyumu puanları öğrencilerin yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?” dokuzuncu alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Yaşlarına Göre Normallik Testi Sonuçları

	Yaş	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	18	.154	50	.005	.881	50	.000
	19	.125	172	.000	.918	172	.000
	20	.139	259	.000	.903	259	.000
	21	.200	189	.000	.872	189	.000
	22	.138	110	.000	.915	110	.000
	23 ve üzeri	.200	86	.000	.830	86	.000

Tablo 25 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının tüm yaş gruplarında normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Yaş	N	Sıra ort.	Ki-kare	p	Farklılık
İlişki Doyumu	18	50	386.38	11.232	.047	18 ile 23 ve üzeri
	19	172	413.83			19 ile 23 ve üzeri
	20	259	422.15			20 ile 23 ve üzeri
	21	189	434.28			
	22	110	455.30			
	23 ve üzeri	86	504.81			

Tablo 26 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Bu farklılık 23 ve üzerinde yaşındaki öğrencileri ile 18, 19 ve 20 yaşındaki öğrenciler arasında olup 23 ve üzerinde yaştaki bireylerin İlişki Doyumu puanları 18, 19 ve 20 yaşındaki bireylerin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir.

4.10. Onuncu alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin ilişki doyumu puanları öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre farklılık göstermekte midir?” onuncu alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Bölümlerine Göre Normallik Testi Sonuçları

İlişki Doyumu	Bölüm	Kolmogorov-					
		Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	.141	40	.045	.959	40	.150
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	.171	223	.000	.877	223	.000
	Fen Bilgisi Eğitimi	.121	108	.001	.934	108	.000
	Matematik Eğitimi	.210	31	.001	.888	31	.004
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	.141	65	.003	.893	65	.000
	Türkçe Eğitimi	.159	117	.000	.891	117	.000
	Okul Öncesi Eğitimi	.127	112	.000	.895	112	.000
	Sınıf Eğitimi	.128	24	.200	.960	24	.441
	Özel Eğitim	.133	87	.001	.897	87	.000
	Yabancı Diller Eğitimi	.164	59	.000	.836	59	.000

Tablo 27 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları öğrencilerin tüm bölümleri için normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının bölümlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Bölümlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Bölüm	N	Sıra ort.	Ki-kare	p	Farklılık
İlişki Doyumu	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	40	503.35	47.711	.000	BTE-FBE
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	223	493.12			BTE-SBE
	Fen Bilgisi Eğitimi	108	335.08			BTE-TRE
	Matematik Eğitimi	31	422.89			BTE-OÖE
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	65	427.68			BTE-ÖEÖ
	Türkçe Eğitimi	117	396.35			RPD-FBE
	Okul Öncesi Eğitimi	112	403.92			RPD-SBE
	Sınıf Eğitimi	24	579.40			RPD-TRE
	Özel Eğitim	87	401.86			RPD-OÖE
	Yabancı Diller Eğitimi	59	470.09			RPD-ÖEÖ
	Toplam	866				FBE-SNE
					FBE-YDE	
					SNE-İME	
					SNE-SBE	
					SNE-TRE	
					SNE-ÖEÖ	

Tablo 28 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından; Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından; Sınıf Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Matematik Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Ayrıca Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu

puanları Sınıf Eğitimi ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

4.11. On birinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin ilişki doyumu puanları öğrencilerin sosyoekonomik durumuna göre farklılık göstermekte midir?” on birinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Sosyoekonomik Duruma Göre Normallik Testi Sonuçları

	Sosyoekonomik	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	Düşük	.106	53	.199	.940	53	.010
	Orta	.147	769	.000	.892	769	.000
	Yüksek	.204	44	.000	.895	44	.001

Tablo 29 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları tüm sosyoekonomik durumlara göre normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Sosyoekonomik Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Sosyoekonomik	N	Sıra ort.	Ki-kare	p
İlişki Doyumu	Düşük	53	417.81	.440	.803
	Orta	769	433.55		
	Yüksek	44	451.58		

Tablo 30 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları öğrencilerin sosyoekonomik durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.12. On ikinci alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin ilişki doyumu puanları öğrencilerin algıladıkları sosyal destek türüne göre farklılık göstermekte midir?” on ikinci alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Sosyal Destek Duruma Göre Normallik Testi Sonuçları

	Sosyal Destek	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	Aile	.136	530	.000	.904	530	.000
	Arkadaş	.133	217	.000	.915	217	.000
	Romantik İlişki	.181	115	.000	.751	115	.000
	Öğretmen	.259	4		.908	4	.470

Tablo 31 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları tüm sosyal destek gruplarına göre normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının sosyal destek durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Sosyal Destek Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Sosyal Destek	N	Sıra ort.	Ki-kare	p	Farklılık
İlişki Doyumu	Aile	530	414.53	83.002	.000	Aile-Romantik İlişki
	Arkadaş	217	377.82			Arkadaş-Romantik
	Romantik İlişki	115	627.09			
	Öğretmen	4	401.88			

Tablo 32 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları öğrencilerin sosyal destek durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık Romantik ilişki sosyal desteğine sahip olan bireyler ile aile ve arkadaş sosyal desteğine sahip olan bireyler arasında olup, romantik ilişki sosyal desteğine sahip olan bireylerin İlişki Doyumu puanları aile ve arkadaş sosyal desteğine sahip olan bireylerin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir.

4.13. On üçüncü alt probleme yönelik bulgular

“Öğrencilerin ilişki doyumu, daha önce deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılık göstermekte midir?” on üçüncü alt probleminin analiz yöntemine karar verebilmek için yapılan normallik testi sonuçları tablo 33’de verilmiştir.

Tablo 33

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Deneyimledikleri Romantik İlişki Sayısına Göre Normallik Testi Sonuçları

	Romantik ilişki sayısı	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
İlişki Doyumu	0	.176	213	.000	.905	213	.000
	1-3	.147	520	.000	.892	520	.000

4-6	.136	96	.000	.935	96	.000
7-9	.203	19	.037	.876	19	.018
10 ve üzeri	.136	18	.200	.965	18	.695

Tablo 33 incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları tüm deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre normal dağılıma sahip olmadığı görülmektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının sosyal destek durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 34’te verilmiştir.

Tablo 34

Öğrencilerin İlişki Doyumu Puanlarının Deneyimledikleri Romantik İlişki Sayısına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Romantik ilişki sayısı	N	Sıra ort.	Ki-kare	p	Farklılık
İlişki Doyumu	0	213	302.58	85.428	.000	0 ile 1-3
	1-3	520	464.92			0 ile 4-6
	4-6	96	502.51			0 ile 7-9
	7-9	19	603.29			0 ile 10 ve
	10 ve üzeri	18	527.69			üzeri

Tablo 34’e göre öğrencilerin İlişki Doyumu puanları öğrencilerin deneyimledikleri romantik ilişki sayılarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında olup hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrencilerin İlişki Doyumu puanları diğer öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmanın genel amacı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bununla birlikte çeşitli değişkenlere göre de (yaş, cinsiyet, sosyal destek, okuduğu bölüm vb.) eş seçme stratejileri ve ilişki doyumları incelenmiştir. Problem cümlesi, araştırma sonuçları ve alanyazın çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Sakarya ili, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma 618 kadın, 248 erkek olmak üzere toplamda 866 üniversite öğrencisiyle yapılmıştır.

5.1. Sonuç ve tartışma

5.1.1. Eş seçme stratejileri ve ilişki doyumuna ilişkin sonuçlar

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri incelendiğinde, Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Fiziksel Özellik alt boyutuna dikkat eden katılımcıların ilişki doyumunun diğer katılımcılara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatürde fiziksel özellik ve ilişki doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir çalışmaya rastlanmamıştır ancak etkileşim kuramı incelendiğinde, bireylerin ilişkilerini değerlendirirken, diğer ilişkilerle kendi ilişkilerini karşılaştırdıkları ve her ilişkinin içinde öznel değerlendirmelerin olduğu görülmüştür (Thibaut ve Kelley, 1961). Fiziksel özelliğe önem veren bireyler, diğer ilişkilere yüzeysel olarak tanık olduklarında, kendi partnerlerinin fiziksel özellikleri ile gözlemledikleri ilişkideki katılımcıların fiziksel özelliklerini karşılaştıracakları düşünülebilir. Karşılaştırma sonucunda sahip olduğu eşin fiziksel özellikleri yönünden kendilerini daha şanslı hissedecekleri için ilişki doyumunun daha yüksek çıktığı düşünülebilir.

Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aşk boyutu puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır. Lee'nin aşk kuramı incelendiğinde, tutkulu aşk yaşayan bireylerin yalnızlık duygusunun azaldığı ve ilişki doyumunun arttığı görülmektedir (Lee, 1977). İlişki doyumunu ile ilgili yapılan diğer çalışmalara bakıldığında ise sevgi kavramının ortak payda olduğu söylenebilir (Çemberci, 2019; Sokolski ve Hendrick, 1999; Hendrick, 1988). Ayrıca Hünler ve Gençöz (2005)'de çiftlerin birbirlerine duydukları güven, saygı, aşk, samimiyetin ilişki doyumunu için önemli olduğunu belirtmiştir. Alanyazındaki bu çalışmalar, bireylerin birbirine duyduğu aşk arttıkça, ilişki doyumunun da artması sonucunu destekler niteliktedir.

Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Bekaret ve Çocuk Bakımı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Aile kurumu ve güven boyutunun ilişki doyumuyla ilişkisi olmaması sebebinin, öğrencilerin evli olmaması olduğu düşünülmektedir. Şu an romantik partnerleriyle evlilik içinde olmayan bireyler aile kurumu ve güven boyutunda fikir sahibi olmayabilirler. Bu durum da ilişki doyumuna yansımamış olabilir.

Sosyoekonomik durum ve ilişki doyumunu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Komo (1993)'nin Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yaptığı erkeğin kazancı ile Japonya'daki evlilik doyumunu arasında anlamlı yönde ilişki bulunmuş ve kazanç arttıkça doyumun da arttığı kaydedilmiştir. Ancak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki erkeğin kazancı ile evlilik doyumunu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Öztürk (2015)'ün çalışmasında da sosyoekonomik durumla ilişki doyumunu arasında ilişki yoktur. Literatürde her iki yönde de sonuçlanan çalışmalara rastlanması mümkündür. Bu durumun katılımcıların kültürel düzeyi ve geleneksel ya da modern toplumlarda yaşamış olma durumuyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Dini ve Siyasi benzerlikle ilişki doyumunu incelendiğinde aralarında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Knox, Zusman ve Nieves (1997)'in çalışması da bu sonuca paralel niteliktedir. Bu durumun sebebinin Dini ve Siyasi benzerliğin eş seçme aşamasında çözümlenebileceği düşünülmektedir. Dini ve Siyasi benzerliğin önemli olduğunu düşünen kişiler farklı düşündüğü kişiyle ilişkiye başlamayabilir. Bu durum da ilişki doyumuna etki etmemiş olabilir. Aynı durum bekaret ve çocuk bakımı için de geçerlidir. Eş seçimi sürecinde bu kavramlar önemli olsa da, ilişki sürecinde doyuma etkisinin olmadığı düşünülmektedir.

5.1.2. Eş seçme stratejileri ve cinsiyete yönelik sonuçlar

Yapılan araştırmada öğrencilerin eş seçiminde cinsiyetin istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada kadınların Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Aile Kurumu ve Güven, Sosyoekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Çocuk Bakım ve Aşk boyutları puanları erkek öğrencilerin puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Kadınların eş seçiminde çocuk bakımına daha çok önem vermesi çalışmanın ilginç sonuçlarından biridir. Bu sonuca ilişkilerde daha modern bir yaklaşımın neden olduğu düşünülmektedir. Aileler her ne kadar geleneksel cinsiyet rollerine uygun şekilde, kadınların çocuk bakımında ana rolü üstlenmesi gerektiğini istese de gençler, özellikle kadınlar, çağdaş

ölçütlere dayalı, cinsiyet fark etmeksizin çocuk bakımının birlikte üstlenilmesi gerektiğini savunmuştur (Yıldırım, 2007). Aile kurumu ve güven boyutu puanlarının bu denli yüksek çıkmasının sebebi de Tuzer (2016)'in de belirttiği gibi bireyin çocuk sahibi olup, ömrünün kalanını geçirmesi ve aile kurması olabilir. Kadınlar kendilerine ve çocuklarına iyi bakacak, onları terk etmeyecek kişileri seçme eğilimindedir (Buss,1999). Sosyoekonomik boyut incelendiğinde kadınların bu boyuta daha çok dikkat ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna sebep olarak da kadınların kendileri ve çocukları için sosyoekonomik açıdan rahat bir hayat geçirmek istemesi sebebiyle olduğu düşünülmektedir. Literatürdeki diğer araştırmalar da kadınların sosyoekonomik boyuta daha çok dikkat ettiği sonucunu destekler niteliktedir (Sprecher, Sullivan ve Hatfield 1994; Özgüven, 1994). Araştırmada Dini ve Siyasi benzerliğe kadınların daha çok dikkat ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Knox, Zusman ve Nieves (1997)'in da araştırmasında, kadınların Dini ve Siyasi benzerliğe daha çok dikkat etmiştir. Kasapkara (2013)'nin araştırma sonucu da bu durumu destekler niteliktedir. Ayrıca Allport ve Vernon da çalışmasında kadınların erkeklere oranla Dini ve Siyasi değerlere daha fazla dikkat ettikleri sonucuna ulaşmıştır (Akt. Ünal, 1981). Eş seçme stratejileri aşk alt boyutu puanlarının kadınlarda daha yüksek çıkmasının ise toplumsal yapı ve cinsiyet rolleri ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Ersoy (2009), toplumsal yapıda kadınların duygusal beklentilere daha fazla önem verdiğini belirtmektedir. Ayrıca günümüz filmleri, dizileri göz önüne alındığında da kadınlar aşkı arayan, bekleyen bir rolü üstlenirken, erkeklerin aşktan, evlilikten kaçan ve korkan olarak tasvir edildiği görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre erkek öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Fiziksel Özellik boyutu puanları kadınların Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Evrim kuramında söylenildiği gibi erkeklerin eş seçiminde doğurganlığın göstergeleri olan fiziksel özelliklere dikkat etmesi sebebiyle böyle bir sonuca ulaşıldığı düşünülmektedir (Buss, 1999). Evrim kuramına göre kadınlar, çocuğunu ve kendisini terk etmeyecek bir eş ararlar. Kendisini ve doğacak çocuğunu terk etmeyecek, statü sahibi bireyleri eş olarak seçerken erkekler soyunun devamını sağlamaya yönelik hareket ederler (Buss, 1999). Alanyazındaki çoğu araştırmacının sonucu da bu yöndedir. Sarı (2008) araştırmasında kadınların statü sahibi bireylere birlikte olmak isterken, erkeklerin fiziksel özelliğe ve çekiciliğe önem verdiğini kaydetmiştir. Başka bir araştırma sonucunda ise erkekler eşlerinin terbiyeli, güzel ve çekici olmasını beklerken, kadınlar eşlerinden özgüven, yüksek kazanç, fiziki güç bekleyecektir (Yıldırım, 2007).

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Bekaret alt boyutu puanları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Çağın değişmesi ve modernleşmesiyle birlikte cinsiyetlere yüklenen anlamlar da değişmiş, kadının sanayileşmeyle birlikte iş yaşamasına girmesiyle cinsiyet rolleri de yeniden düzenlenmiştir. Önceden ailelerin görücü usullerinde oğullarına eş seçerken kızın hamaratlılığına, saflığına, geçmişine dikkat ederken Efe (2013)'nin Ankara'da yaptığı çalışma sonuçları, bu durumun değiştiğini ortaya koymuştur. Çalışma sonucuna göre kişilerin artık bakır/bakire, hamarat, dindarlık gibi kavramlara daha az önem verdiği ortaya çıkmıştır. Bu durum da yapılan çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.

5.1.3. Eş seçme stratejileri ve yaşa ilişkin sonuçlar

Araştırma sonucuna göre öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri ile Sosyoekonomik Durum, Fiziksel Özellik ve Bekaret alt boyutu puanları yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık Sosyoekonomik Durum alt boyutu için olup, yaşı küçük olanların Sosyoekonomik Durum alt boyutuna daha çok önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebebi yaş büyüdükçe beklentilerin daha makul hale gelmesi olabilir. Küçük yaştaki bireyler gerçekdışı inançlara sahip olabilirler ama yaş ilerledikçe beklentiler sadeleşecek ve daha akılcı isteklere dönecektir (Özkete, 2015). Araştırma sonuçlarındaki farklılık Bekaret boyutu için de görülmektedir. Buna göre yaşı küçük olanların Bekaret boyutu puanlarının istatistiksel olarak daha düşük olduğu bulunmuştur. Buna neden olan durumun yeni neslin eş seçimi beklentilerinin giderek farklılaşması sebebiyle olduğu söylenebilir. Alanyazındaki araştırmalar eş seçme stratejilerinin giderek değiştiği ve bekarete verilen önemin azaldığı yönündedir (Yıldırım, 2007). Bireylerin yaşı ne kadar küçükse bu durumu o kadar içselleştirmelerinden dolayı küçük yaştaki bireylerin eş seçiminde bekaret boyutuna daha az dikkat edeceği sonucuna ulaşılabilir. Aynı durum fiziksel özellik boyutunda da ortaya koyulmuştur. Araştırmada Fiziksel Özellik boyutu için farklılık olup yaşı büyük olanların Fiziksel Özellik boyutu puanları istatistiksel olarak daha yüksektir. Literatürde eş seçimiyle ilgili araştırmalarda fiziksel özellik boyutu sıklıkla ele alınsa da cinsiyet temelli karşılaştırmaların olduğu görülmüştür. Yaş ile fiziksel özellik boyutunun incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak fiziksel özellik boyutu geçmişten bu yana çalışmalarda kullanılmış ve eş seçiminde en önemli faktörlerden biri olarak belirtilmiştir (Efe, 2013; Özgüven, 2017). Yaş arttıkça fiziksel özelliklere dikkat etme sebebinin yine yaşı büyük olan kişilerin eş seçiminde geleneksel yaklaşımları kullanması olduğu düşünülmektedir. Toplumun fiziksel özelliklere verdiği önem yaşla birlikte daha çok aşılınmış olabilir.

5.1.4. Eş seçme stratejileri ve öğrenim gördükleri bölüme ilişkin sonuçlar

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Aile Kurumu ve Güven alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bu farklılık Özel Eğitim bölümü öğrencileri ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencileri arasında olup Özel Eğitim Bölümü öğrencilerinin Aile Kurumu ve Güven boyutuna daha az önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde konuyla ilgili yapılan bir araştırmaya rastlanmamakla birlikte özel eğitim bölümünde yaşanan bu farklılığın nedeninin, yerleşen öğrencilerin cinsiyetleri olduğu düşünülmektedir. Özel eğitim bölümü %46.3 oranla en yüksek erkek öğrenci kapasitesine sahiptir (YÖK Atlas, 2019). Erkek öğrencilerin kadınlara göre daha geç olgunlaştığı bilinmektedir. Üniversite dönemindeki ilişkileri aile kurma amacıyla olmayabilir.

Araştırma incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Sosyoekonomik Durum alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Sosyoekonomik Durum puanları Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Matematik Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Özel Eğitim ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Sosyoekonomik Durum puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Fen bilgisi öğrencilerinin geldikleri bölgeler incelendiğinde %75.6 oranında Marmara Bölgesi olduğu görülmektedir. Diğer bölümler ise daha düşük oranlarda Marmara bölgesinde ikamet etmektedir. Marmara Bölgesi sosyoekonomik açıdan en gelişmiş bölgemizdir (Devlet Planlama Teşkilatı, 2003). Fen bilgisi öğrencilerinin de sosyoekonomik açıdan yüksek olduğu ya da olmak istediği düşünülmektedir. Bu nedenle eş seçiminde sosyoekonomik boyutlara daha fazla önem verdiği düşünülmektedir. Ayrıca Türkçe Eğitimi bölümü öğrencileri de Sosyoekonomik Duruma Özel Eğitim bölümü öğrencilerinden daha çok önem vermiştir. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yoğunlukla Marmara Bölgesinden geldiği bilinmektedir (YÖK Atlas, 2019). Bu durumun sebebinin de yine geldikleri bölgelerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Dini ve Siyasi Benzerlik alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanları, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Türkçe Eğitimi, Sosyal

Bilgiler Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Özel Eğitim ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Fen bilgisi eğitimi sayısal yönde, sayılan diğer bölümler daha çok sözel yönde eğitim vermektedir. Okudukları bölüm gereği insan ilişkileri, iletişim, koşulsuz kabul ilkelerini içselleştirdikleri bu nedenle dini ve siyasi boyuta daha az önem verdikleri düşünülmektedir. Ayrıca Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanları, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Matematik Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Dini ve Siyasi Benzerlik puanlarından istatistiksel olarak daha düşük bulunmuştur. Yabancı diller bölümü öğrencilerinin diğer dinler, diller ve insanlarla yapısı gereği daha fazla iletişim içinde olduğu düşünülmektedir. Konuya daha evrensel bakan öğrencilerin eş seçiminde dini ve siyasi boyutlara daha az dikkat ettiği düşünülebilir.

Diğer yandan öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği Fiziksel Özellik alt boyutu puanları bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümü, Fen Bilgisi Eğitimi bölümü ve Sınıf Eğitimi bölümü öğrencilerinin fiziksel özellik boyutu puanları diğerlerinden istatistiksel olarak daha yüksektir. Fen Bilgisi bölümü öğrencilerinin eş seçiminde fiziksel özellikler boyutuna dikkat etmesi araştırmanın ilginç sonuçlarından biridir. Fen Bilgisi bölümünde okuyanların çoğunluğunu kadınların oluşturduğu düşünüldüğünde tam tersi bir sonuç çıkması beklenilmiştir. Bununla birlikte Fen Bilgisi ve Bilgisayar Öğretim Teknolojileri öğrencilerinin sayısal zekası ön planda ve olaylara daha mantıksal boyutlardan baktığı kabul edildiğinde ilişkilerinde duygusal boyutlara değil, fiziksel özelliklere önem verdiği düşünülebilir. Sınıf Eğitimi bölümü öğrencileri ise eğitimlerinde daha bütüncül bir yaklaşım izlemektedir. Her dersten eğitim verecek yeterliliği olması gerekmektedir. Bu durumun ilişkilerine de yansıtacağı, eş seçiminde çok yönlü kararlar alacağı düşünülmektedir. Araştırmanın diğer bir bulgusunda ise Okul Öncesi Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanları Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve Matematik Eğitimi bölümü öğrencilerinin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür. Okul öncesi eğitimi bölümü öğrencileri çocuklarla çalışmaktadır ve okudukları bölüm gereği fiziksel özelliklere daha hoşgörülü yaklaştığı düşünülebilir. Bu hoşgörü genel olarak ilişkilerine ve hayatlarına yansımış olabilir. Ayrıca çoğunluğunu kız öğrencilerin oluşturduğu bilinmektedir. Kız öğrencilerin daha çok statü ve sosyoekonomik duruma önem verdiği düşünülebilir.

Bekaret boyutu incelendiğinde Fen Bilgisi öğrencilerinin bekaret puanları, diğer bölümlere göre daha yüksektir. Fen Bilgisi bölümünde kadınların yoğunluğu düşünüldüğünde, beklenmedik bir sonuç olarak karşımıza çıkar. Ancak Aktamış, Ünal ve Ergin (2008) araştırmasında fen bilgisi öğrencilerinin fen bilgisine yönelik tutumlarında ailenin değerlendirmesine önem verme boyutunun öncelikli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Hayatta verilen önemli kararlardan birisinin eş birisinin iş seçimi olduğu düşünüldüğünde, iş seçiminde ailesinin değerlendirmesine önem veren öğrencilerin eş seçiminde de ailesinin düşüncesine dikkat edeceği sonucuna ulaşılabilir. Bu nedenle bekaret boyutuna önem verdiği düşünülmektedir. Yabancı Diller Eğitimi bölümüne yönelik bekaret boyutu puanları ise diğer bölümlerden anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Avrupa ülkelerinde cinsel rüşt yaşı ortalama on beştir. Türkiye ise on sekiz yaş ile en yüksek cinsel rüşt yaşına sahiptir (Wikipedia, 2020). Avrupa ülkelerinde evlilik öncesi cinsel yaşam normal karşılanırken, Türkiye’de hoş karşılanmadığı bilinmektedir. Yabancı diller bölümü öğrencilerinin farklı kültürleri de benimsemesi ve içselleştirmesinin bekaret boyutuna daha az dikkat etmesinde etkili olduğu düşünülebilir.

5.1.5. Eş seçme stratejileri ve sosyoekonomik duruma yönelik sonuçlar

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Aile Kurumu ve Güven, Fiziksel Özellik ve Çocuk Bakım alt boyutu puanları sosyoekonomik durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre sosyoekonomik durumu orta olan öğrencilerin sosyoekonomik durumu düşük olan bireylere göre aile kurumu ve güven boyutuna daha çok önem verdikleri ortaya çıkmıştır. Şendil ve Korkut’un çalışması incelendiğinde sosyoekonomik düzeyi daha yüksek olan bireylerin ilişkisinden daha fazla memnun olduğu ve evlilik uyumlarının daha fazla olduğu kaydedilmiştir. Sosyoekonomik boyutu düşük olan bireylerin gerekli maddi durumda olmadıkları için evlilik düşünemeyeceği bu nedenle aile kurumu ve güvene daha az önem verdiği düşünülmektedir.

Fiziksel Özellik boyutu için sosyoekonomik durumu orta olan bireyler ile sosyoekonomik durumu yüksek olan bireyler arasında farklılık olup, sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin Fiziksel Özellik boyutu puanları sosyoekonomik düzeyi orta olan bireylerin Fiziksel Özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Araştırma sonuçlarına paralel olarak sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin eş olmak istediği bireylerin fiziksel olarak güzel olmasını ve daha çok beklentiye girdiği düşünülmektedir. Çocuk Bakım boyutu için ise farklılık sosyoekonomik durumu orta olan bireyler ile sosyoekonomik durumu yüksek olan bireyler arasında olup, sosyoekonomik düzeyi orta olan

bireylerin Çocuk Bakımı boyutuna daha çok önem verildiği görülmüştür. Günümüzde kadın ve erkeğin çalışma hayatında etkin rol oynadığı düşünüldüğünde çocuk için yardımcı birini çalıştırmanın gerekli olduğu söylenebilir. Sosyoekonomik düzeyi yüksek olan kişiler çocuk bakımı için rahatça birini çalıştırabilir ve yardım alabilirler ancak sosyoekonomik düzeyi orta olan bireyler için bu durumun rahatça gerçekleşmeyeceği düşünülmektedir. Haliyle orta düzeydeki kişiler çocuk bakımı konusunu düşünecek ve eş seçiminde daha fazla dikkat edecektir.

5.1.6. Eş seçme stratejileri ve sosyal destek türüne yönelik sonuçlar

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Ölçeği, Aile Kurumu ve Güven ve Bekaret alt boyutu puanları sosyal destek durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu farklılık Aile Kurumu ve Güven boyutu için öğretmen sosyal desteğine sahip olan öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında olup öğretmen sosyal desteğine sahip olan öğrencilerin Aile Kurumu ve Güven boyutuna daha az önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde eş seçiminde sosyal desteğin incelendiği çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak sosyal desteği ailesi yerine öğretmeninden görmüş bireylerin aile kurumuna güveni ve beklentisinin kalmadığı düşünülebilir. Bu durumun öğrenilmiş ve kabul edilmiş bir durum olduğu düşünüldüğünde eş seçiminde aile kurumu ve güven boyutuna daha az önem vermesi normal karşılanabilir.

Diğer yandan romantik ilişki sosyal desteğine sahip bireylerin eş seçiminde bekaret boyutuna daha az dikkat ettiği görülmüştür. Katılımcıların yaş grubu göz önüne alındığında romantik ilişkisi olanların cinsel birliktelik yaşayabileceği, haliyle bekarate verdiği önemin azalacağı düşünülmektedir. Diğer yandan araştırmaya katılan kadınların sosyal destek türü olarak romantik ilişkileri erkeklere oranla daha fazla işaretlediği görülmüştür. Literatürdeki diğer araştırmalar da kadınların bekaret boyutuna daha az dikkat ettiğini göstermiştir (Shipman, 2011; Durmazkul, 1991).

5.1.7. Eş seçme stratejileri ve deneyimledikleri romantik ilişki sayısına yönelik sonuçlar

Araştırmada Dini ve Siyasi Benzerlik alt boyutu için hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile diğerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre hiç ilişki yaşamamış ya da 1-3 ilişki yaşamış bireyler, fazla sayıda ilişki yaşamış bireylere göre aile kurumu ve güven boyutuna daha fazla dikkat etmiştir. Bununla birlikte hiç ilişki yaşamamış bireyler dini, siyasi ve fiziksel boyuta daha fazla dikkat etmiştir. Katılımcıların hiç ilişki

yaşamama sebeplerinden birinin dini kurallar olduğu düşünülürken, eş seçiminde de dini boyuta dikkat etmesi normal karşılanabilir. Ayrıca hiç ilişki yaşamama sebeplerinden biri mükemmel eş bulma inancı da olabilir. Larson (1992)' a göre kişiler bazen tek bir mükemmel eş var diye düşünerek, eşini bulana kadar bekleyebilirler. Fiziksel özelliklere ve aile kurumuna önem verilmesinin sebebinin de mükemmel eşini bulma isteği olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırmada hiç ilişki yaşamamış veya 1-3 ilişki yaşamış kadınların oranı erkeklere oranla daha fazladır. Knox, Zusman ve Nieves (1997) da araştırmasında kızların benzer dine sahip olmayı daha fazla önemseyeceğini belirtmişlerdir. Ayrıca literatürdeki diğer araştırmalara bakıldığında erkeklerin cinselliğe, çok eşliliğe daha fazla önem verdiği, nikahsız yaşamaya daha istekli olduğu görülmektedir (Schmitt, 2003; Sprecher, Sullivan ve Hatfield, 1994; Durmazkul, 1991). Erkekler genel olarak bu stratejileri kullandığı için dini kurallar duruma uygun olmayacak ve isteklerine engel olacaktır. Bu nedenle hiç ilişkisi olmayan bireylerin dini ve siyasi yönden kendisine benzer nitelikte kişiler seçmeyi daha fazla önemseyeceği düşünülmektedir.

Bekaret boyutu göz önüne alındığında romantik ilişki sayısı fazla olanların bekarate daha fazla önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum tezatlık yaratmakla birlikte, araştırmalara bakıldığında normal olarak da görülebilir. Bunun nedeni yapılan araştırmada romantik ilişki sayısı fazla olan bireylerin oranının erkeklerde daha fazla olmasıdır. Literatürdeki araştırmalar da erkeklerin eş seçiminde bekaret boyutuna önem verdiğini göstermiştir (Shipman, 2011). Aşk boyutu incelendiğinde ise 10 ve üzeri ilişki deneyimlemiş bireylerin puanlarının diğerlerine oranla istatistiksel olarak daha düşük seyrettiği görülmektedir. 10 ve üzeri ilişki yaşamış bireylerin ilişki sayısı göz önüne alındığında, 'oyun gibi aşk' yaşadıkları düşülebilir. Lee (1988)'nin aşk kuramında oyun gibi aşk, kısa süreli, derinlikten yoksun, aynı anda birden fazla ilişki yaşayabilen deneyimleri tanımlamak için kullanılmıştır. Bu ilişkilerde romantik aşktan ziyade eğlence unsuru ön plandadır.

5.1.8. İlişki doyumu ve cinsiyete ilişkin sonuçlar

Çalışma incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla ilişki doyum düzeylerinin yüksek olduğu çalışmalara rastlanmakla birlikte (Sarı, 2008; Çağ, 2011), cinsiyetle ilişki doyumu arasında ilişki bulamayan çalışmalar da vardır (Yavuz, 2018; Çınar, 2008, Öztürk, 2015; Beştav, 2007; Hamamcı, 2005). Beştav (2007)'in cinsiyet değişkeniyle ilişki doyumunun incelendiği çalışmasında ilişki doyumu ile cinsiyet arasında bir ilişki bulunamamıştır. Hamamcı (2005)'nin evli çiftlerle yürüttüğü

çalışmasında da evlilik doyumuna yönelik cinsiyet farkı kaydedilmemiştir. Ayrıca kadınların evliliklerinde daha fazla sorunla karşılaştıklarını ve bu sorunu içselleştirdiklerini, haliyle daha düşük ilişki doyumunu yaşadıklarını kaydedilen başka çalışmalar da bulunmaktadır (Öcal Yüceol, 2016; Alfons, 2007). Literatürde bu denli farklı sonuçların çıkması, çalışma gruplarından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca cinsiyete yönelik ilişki doyumunun farklılaşmama nedeni, romantik ilişki yaşamanın zamanla birlikte dönüşüme uğraması olabilir. Çınar (2008) çalışmasında evlilik doyumunu ve cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu kaydetmiştir. Önceleri kadınlar evde ve daha pasif haldeyken, iş yaşamına atılmaları ve özgürleşmeleri neticesinde toplumsal cinsiyet rollerinden uzaklaştığı düşünülmektedir. Böylece kadınların da kendi doyumlarına odaklandıkları düşünüldüğünde, ilişki doyum seviyelerinin erkeklerinkiyle benzer sonuçlar göstereceğinden bahsedilebilir.

5.1.9. İlişki doyumunu ve yaşa ilişkin sonuçlar

Çalışma incelendiğinde öğrencilerin İlişki Doyumu puanları yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu farklılık 23 ve üzerinde yaşıdaki öğrencileri ile 18, 19 ve 20 yaşındaki öğrenciler arasındadır. 23 ve üzeri yaştaki bireylerin İlişki Doyumu diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur. Bu bulguların nedeni katılımcıların yaşı ilerledikçe iletişim becerilerinin gelişmesi, deneyimlerin artması, duygusal zekanın gelişmesi olabilir. Ayrıca Mavruk Özbiçer ve Atıcı (2008)'nin yaptığı çalışma da benzer sonuçlar kaydetmiştir. Mavruk Özbiçer ve Atıcı'nın çalışmasında yaş ilerledikçe ilişki doyumunun arttığı görülmüştür. Evlilik doyumunu ölçmek isteyen Yıldırım (2004)'in çalışmasında da küçük yaşlarda yapılan evliliklerin negatif yönde etkilendiği belirtilmiştir. Ayrıca yaş arttıkça olgunlaşma ve eğitim seviyesi de artacaktır. Fıfıloğlu (1992) eğitim seviyesinin ilişki doyumuna etkisini incelediği çalışması da buna örnektir. Çalışmada eşleri yüksek lisans derecesine sahip bireylerin evlilik uyumları ve ilişki doyumlarının, eşleri lisans ve daha az eğitim seviyesinde olanlara göre daha yüksek olduğu kaydedilmiştir. Yapılan bir başka çalışmada ise romantik ilişkilere yönelik beklentilerin yaşla ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada yaş arttıkça aşırı beklentinin azaldığı kaydedilmiştir (Sarı, 2008). Bu da yaş ilerledikçe ilişki doyumunun artış göstermesindeki sebeplerden sayılabilir.

5.1.10. İlişki doyumunu ve öğrencilerin öğrenim gördüğü bölüme ilişkin sonuçlar

Yapılan çalışmada Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından daha yüksek

çıkmiştir. Çalışmaya katılan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğrencileri mezun durumunda olan son sınıf öğrencilerdir. Haliyle yaşları diğer öğrencilere göre daha büyüktür. Bir diğer alt boyutta yaş ile ilişki doyumu incelendiğinde, yaş arttıkça ilişki doyumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğrencileri de 22 yaşından büyük oldukları için ilişki doyumlarının daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın bir diğer sonucunda Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından yüksek çıkmıştır. Bu durumun Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünün psikoloji bilimi temelli eğitim vermesiyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Stackert ve Bursik (2003) tarafından yapılan çalışmada akılcı olmayan inançlar ve ilişki doyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya göre romantik ilişkiye yönelik akılcı olmayan inançlara sahip öğrencilerin ilişkilerinde daha az doyum elde ettiği görülmüştür. Sarı (2008)'nin akılcı olmayan inançlar ve bağlanma stillerinin ilişki doyumuyla ilişkisini incelediği çalışmada da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca Feeney (2002)'in çalışmasında suçlama, eleştiri, baskı gibi unsurların ilişki doyumunu azaltıp, psikolojik danışmanların da danışmalarında kullandıkları onaylanma, karşılıklı kabul, ortak yol bulma gibi unsurların ilişki doyumunu yükselttiğini belirtmiştir. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencilerinin gördükleri dersler ve psikolojik danışmalarda uyguladıkları teknikleri içselleştirdikleri ve ilişkilerine yansıtıtları düşünüldüğünde, ilişki doyumlarının daha yüksek olması sonucu normal karşılanabilir.

Yapılan araştırmada Sınıf Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Matematik Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Özel Eğitim bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin okudukları bölüme göre ilişki doyumlarının incelendiği başka bir çalışmaya rastlanılmasa da Özmen (2008)'in yaptığı çalışmada sınıf eğitimi bölümü öğrencilerinin duygusal zekası diğer bölümlere göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Üncü (2007), yaptığı çalışmasında duygusal zekanın ilişki doyumuna olumlu etki ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu nedenle sınıf eğitimi bölümü öğrencilerinin ilişki doyumu daha yüksek çıkmış olabilir. Ayrıca Fen Bilgisi Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanları Sınıf Eğitimi ve Yabancı Diller Eğitimi bölümü öğrencilerinin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha düşük bulunmuştur. Fen bilgisi eğitimi sayısal bölümde eğitim vermektedir. Öğrencilerinin de

duygusal zeka yerine matematiksel zeka kullandıkları düşünülmektedir. Matematiksel zekanın, partnerinin ve kendisinin duygularını anlamada ve ifade etmede kişiyi zorlayacağı düşünülmektedir. Bu da ilişkisinden aldığı doyumunu etkileyecektir. Öte yandan fen bilgisi eğitimi bölümünde çok az sayıda erkek olduğu bilinmektedir. Literatürde kadınların ilişki doyumlarının erkeklerinkinden daha düşük olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Sarı, 2008; Çağ, 2011). Kadın sayısındaki yükseklik nedeniyle fen bilgisi bölümü öğrencilerinin ilişki doyumunun daha düşük olduğu düşünülmektedir.

5.1.11. İlişki doyumunu ve öğrencilerin sosyoekonomik durumuna yönelik sonuçlar

Yapılan çalışmada öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının öğrencilerin sosyoekonomik durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Literatür incelendiğinde erkeğin kazancıyla ilgili Komo (1993)'nun yaptığı çalışma dikkat çekmektedir. Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan çalışmaya göre erkeğin kazancı ile Japonya'daki evlilik doyumunu arasında anlamlı yönde ilişki bulunmuş ve kazanç arttıkça doyumun da arttığı kaydedilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise erkeğin kazancı ile evlilik doyumunu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Öztürk (2015)'ün çalışmasında ise ilişki doyumunu farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Sosyoekonomik durumun ilişki doyumunu üzerinde etkili olmadığı ortaya çıkmıştır.

Yapılan çalışmada kişinin algıladığı sosyoekonomik durumla ilişki doyumunu arasında ilişki bulunmamasının nedeni, kişinin kendi sosyoekonomik durumundan ziyade partnerinin sosyoekonomik durumuna dikkat etmesi sebebiyle olabilir. Çünkü literatürde yapılan araştırmalar, eş seçimi ve ilişki doyumunda partnerin sosyoekonomik durumuna dikkat edildiğini göstermiştir. Örneğin California State Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmaya göre öğrenciler partnerlerinin iyi bir işinin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Soureh (2011) in yaptığı çalışmada da benzer sonuçları göstermektedir. Özgüven (1994)'in üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada da sosyoekonomik düzeyin eş seçimi ve ilişki doyumunda etkili olduğu belirtilmiştir.

5.1.12. İlişki doyumunu ve sosyal destek türüne yönelik sonuçlar

Araştırma sonucuna göre İlişki Doyumu puanları öğrencilerin sosyal destek durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bu farklılık romantik ilişki sosyal desteğine sahip olan bireyler ile aile ve arkadaş sosyal desteğine sahip olan bireyler arasında olup, romantik ilişki sosyal desteğine sahip olan bireylerin ilişki doyumlarının daha yüksek olduğu yönündedir. Cutrona (1996)'nın yaptığı çalışma da bu çalışmayı destekler

niteliktedir. Araştırmasında sosyal desteğin ilişkide çatışmaların önüne geçmede ve duygusal yakınlık oluşturmada etkili olduğunu, bu nedenle ilişkiden alınan doyumunu etkilediğini belirtmiştir. Literatürde karşılaşılan diğer araştırmalara göre de bireyler evlenecekleri kişilerin hoşgörülü, cana yakın, destekleyici, iletişim becerisine sahip bireyler olmasını istediklerini belirtmişlerdir (Yıldırım, 2007; Ondaş, 2007). Bireylerin zor zamanlarında onu destekleyen, yanında olan birinin olmasını istemesi normal kabul edilebilir. Bu desteği romantik ilişkisinde görmeyen bireyin ilişkisinden doyum sağlamasının da zor olduğu düşünülmektedir.

5.1.13. İlişki doyumunu ve deneyimledikleri ilişki sayısına yönelik sonuçlar

Yapılan araştırma öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarıyla öğrencilerin deneyimledikleri romantik ilişki sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık ortaya koymuştur. Bu farklılık hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında olup hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının diğer öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha düşük çıkmıştır. Yapılan araştırmada daha önce ilişki yaşamamış bireylerin ilişki doyum ölçeğini doldururken buna yönelik bir çıkarım yaptığı, haliyle diğerlerinden daha az doyum yaşadıklarını belirttikleri düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler

Bu araştırmanın çalışma grubunu Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2019-2020 eğitim öğretim yılında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Yapılan araştırmadan hareketle kişilerin kendi yaşı, aşka olan inancı, sosyoekonomik durumu, dini ve siyasi ölçütleri gibi durumların eş seçiminde önemli olduğu görülmektedir. Eş seçimi öncesi kendi özelliklerini fark ederek, kişiliklerine ve isteklerine uygun bireylerle birlikte olmaları ilişki doyumlarına pozitif olarak yansıtacaktır. Bu nedenle ilgili kuruluşlarda, eş seçimi ile ilgili eğitimler verilebilir.

Çalışma sonucunda eş seçme stratejilerinin bazı alt boyutlarıyla ilişki doyumunu arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlişkiden doyum alınamayan zamanlarda kişilerin olumsuz etkileneceği ve boşanma oranlarının artacağı bilinmektedir (Üncü, 2007). Boşanma noktasına gelinmeden önce kişiler terapi alma konusunda bilinçlendirilebilir. Böylece tarafların birbirinden ne beklediği ve ilişkisinde doyuma ulaşmak için neler yapabileceği daha güvenli bir ortamda konuşularak boşanmaların önüne geçilebileceği düşünülmektedir.

Çalışmada kadınların da artık erkeklerin çocuk bakabilecek düzeyde olmasını beklediği sonucuna ulaşılmıştır. Geleneksel yaklaşımlarda çocuğun bakımından kadın sorumlu olsa da sanayileşmeyle birlikte kadınların iş yaşamına girmesiyle çocuğun bakımından iki taraf da sorumludur ancak erkeklerin bu konuda eğitime ihtiyaç duyduğu düşünülebilir. Aile Sağlığı Merkezlerinde ya da bazı özel kuruluşlarda erkek için de çocuk bakımı konusunda kurslar açılarak erkeklerin bu kurslardan yararlanması sağlanabilir.

Çalışma sonucuna göre yaşı küçük olan öğrencilerin eşlerinden beklentilerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu da ilişki doyumlarına yansımış ve yaşı büyük olanların ilişki doyumu daha yüksek çıkmıştır. Eş seçiminin yoğun olarak yapıldığı üniversite yıllarında gerçekdışı beklentilere yönelik bir çalışma yapılmasının hem ilişki doyumunda hem eş seçiminde olumlu sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmektedir.

5.2.2. Gelecek araştırmalara yönelik öneriler

Bu araştırma Sakarya İli, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yapılmıştır. Başka üniversitelerin eğitim fakültelerini de kapsayacak bir çalışma ile sonuçlar karşılaştırılabilir ve sonuçlar genişletilebilir. Ayrıca yapılacak olan çalışmada farklı değişkenler de kullanılabilir. Bu değişkenlere örnek olarak anne baba boşanma durumu, dini inancı, güncel ilişki durumu gibi sorular gösterilebilir.

Yapılan araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumları okudukları bölüm bazında incelenmiş ve aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Literatürde bölüm bazında incelenen başka bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum da sonuçları yorumlamak ve kesin bilgilere ulaşmanın önünde engeldir. Her bölüm için ayrı ayrı yapılacak olan bir çalışma karşılaştırma yapmak açısından önemli görülmektedir.

İlişki doyumu ile ilgili deneysel bir çalışma da yapılabilir. İlişki doyumunu arttırmaya yönelik bir eğitim programı hazırlanarak uygulanabilir ve eğitimin kalitesi tartışılabilir.

Literatürde karşılaşılan çalışmaların bazılarında ilişki doyumu kavramı evlilik doyumu olarak kabul edilmiştir. Ancak romantik ilişkilerin yalnızca evlilikle sınırlı olmayacağı bilinmektedir. Evlilik öncesi romantik ilişkilerin çalışması önleyici olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Evli olmayan kişilerle yapılan çalışmaların artması evlilikte boşanmaların da önüne geçebilir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, O. ve Öz, F. (2013). Gerçeklik Terapisi: Özellikler, Temel Kavramlar, Tedavi, Uygulama ve Değerlendirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (43), 1-22. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6157/82746>
- Aktaş Akoğlu, Ö. ve Küçükkaragöz, H. (2018). Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bir Araştırma: İzmir İli Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29 (1), 153-172. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/38635/448693>
- Altıntaş, E. ve Gültekin, M. (2003). *Psikolojik Danışma Kuramları* (1. Baskı). İstanbul: Alfa Kitabevi.
- Altıntaş, S. ve Atli, A. (2015). Eş Seçme Stratejileri Envanteri Geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 123-135. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19578/208949>
- Anar, B. (2011). *Evlili ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Evlilik Doyumu ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ançel, G. (2012). Karşılıklı Bağımlılık Kavramı: Hemşirelikle İlişkisi ve Karşılıklı Bağımlılığı Belirleme Araçları. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 2012(1), 70-78. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/en/pub/hemarge/issue/52723/695429>
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546. doi: 10.5455/cap.20120431
- Avcı, Ö. H. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi İlişkilerde Problem Yaşadıkları ve Eğitim Almak İstedikleri Konular. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 279-299. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/egeefd/issue/4925/67389>
- Bacanlı, H. (2001). Eş Seçimi Tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (15), 7-16. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21435/229710>
- Bahadır, Ş. (2006). *Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Çatışma Çözme Stratejileri ve Olumsuz Duygu Durumunu Düzenleme Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. doi: 10.1501/0001896

- Baran, M. (2013). *Kadınlara Verilen İletişim Çatışmaları Eğitiminin Evlilik Doyumu Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Battal, A. (2008). *Boşanma Sebepleri. Bilimsel Araştırma Projesi Uygulama Sonuçları (Nihai Rapor)*. T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Akademik Dayanışma ve Geliştirme Vakfı.
- Bayrne, D. (1969). Attitudes and Attraction. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology Vol.4*. New York: Academic Press. Erişim Adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0065260108600763>
- Beştav, F. G. (2007). *Romantik İlişki Doyumu ile Cinsiyet, Bağlanma Stilleri, Rasyonel Olmayan İnançlar ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Buss, D. M. (1994). *The Evolution of Desire: Strategies of Human Mating*. New York: Basic Books.
- Buss, D. M. (1999). *Evolutionary Psychology: The New Science of The Mind*, Allyn and Baconi, Boston, 497.
- Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A. and Larsen, R. J. (2001). A Half Century of Mate Preferences: The Cultural Evolution of Values, *Journal of Marriage and The Family*, 63, 491- 502. doi: 10.1111/j.1741-3737.2001.00491.x
- Buss, D. M. and Schmitt, D. P. (1993). Sexual Strategies Theory: An Evolutionary Perspective On Human Mating. *Psychological Review*, 100, 204-232. doi: 10.1037/0033-295x.100.2.204
- Büyüköztürk, Ş., Bökeoğlu, Ö., Şekercioğlu, G. (2018), *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik Spss ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükşahin, A. (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*. (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ceylan F. G. (1994). *Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimindeki Tercih ve Beklentileri*. (Yüksek Lisans Tezi) Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

- Christian, J. L., O'Leary K. L. and Vivian, D. (1994). Depressive Symptomology in Marital Discordant Women and Men: The Role of Individual and Relationship Variables. *Journal of Family Psychology*. 8, 32-42. doi: 10.1037/0893-3200.8.1.32
- Cihan-Güngör, H., Yılmaz, M. ve Balcı-Çelik, S. (2011). Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 180-190. Erişim Adresi: <https://toad.halileksi.net/olcek/romantizm-ve-es-secimi-tutum-olcegi>
- Collins, W.A. (2003). More and Myth: The Developmental Significance of Romantic Relationships During Adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24. doi: 10.1111/1532-7795.1301001
- Coontz, S. (2004). The World Historical Transformation of Marriage. *Journal of Marriage and Family*, 66 (4), 974-979. doi: 10.1111/j.0022-2445.2004.00067.x
- Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Ankara Mentis Yayıncılık.
- Cramer, D. (2004). Emotional Support, Conflict, Depression, and Relationship Satisfaction in A Romantic Partner. *The Journal of Psychology*, 138(6), 532-542. doi: 10.3200/JRLP.138.6.532-542
- Curun, F., 2001, *Cinsiyetçilik, Cinsiyet Rolü Yöneliminin İlişki Doyumu Üzerine Etkileri*, (Yüksek Lisans Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Cutrona, C. E. (1996). Social Support As A Determinant of Marital Quality. *In Handbook of Social Support and The Family*, 173-194. doi: 10.1007/978-1-4899-1388-3_8
- Çağ, P. (2011). *Evli Bireyler ve Eş Desteği ve Evlilik Doyumu*. (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23. Erişim Adresi: https://www.academia.edu/10981347/Evlilik_Doyumunu_Yordayan_%C4%B0li%C5%9Fkisel_ve_Ki%C5%9Fisel_De%C4%9Fi%C5%9Fkenler
- Çalışkan, Z., Timur Taşhan, S., Orhan, İ. ve Nacar, G., (2015). Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması, *İnönü*

Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4(1): 6-10. Erişim Adresi:
<http://openaccess.inonu.edu.tr:8080/xmlui/handle/11616/4939>

Çelikkaleli, Ö. ve Raşit, A. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Göre Bağlanma Biçimlerinin İncelenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 4(7), 103-125. Erişim Adresi:
<http://dergipark.org.tr/en/download/article-file/226236>

Çemberci Karamehmetoğlu, M. (2019). *Eşlerde İlişki Doyumunun Belirleyicileri Olarak Yaşam Pozisyonları ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar*. (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu*. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Darwin, C. (1871). *The Descent of Man and Selection In Relation To Sex*. London: John Murray

Demir, Y. ve Durmuş, E. (2015). Uzun Evlilikler: Bir Yastıkta Kırk Yıl. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(36), 636-645. Erişim Adresi:
http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi36_pdf/5psikoloji_sosyoloji_felsefe/demir_yasin_vd.pdf

Demirtaş, H. A. (2004). *Yakın İlişkilerde Kıskançlık (Bireysel, İlişkisel ve Durumsal Değişkenler)*. (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara

Doğaner, B. (2014). *Romantik İlişkileri Olan Üniversite Öğrencilerinin Narsistik Kişilik Eğilimi Düzeylerine Göre İlişki Bağlanımı, İlişki Doyumu ve Benlik Saygılarının İncelenmesi: İstanbul İli Örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Arel Üniversitesi, İstanbul

Dökmen, Z. Y. (2009). *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. (4. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Dönmez, A. (2009). *Yakın İlişkiler Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Durmazkul, D. A. (1991). *Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihleri* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Efe, E. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Eğilimleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi: YÖK Tez Merkezi
- Eidelson, R. J. ve Epstein, N. (1982). Cognition and Relationship Maladjustment: Development of A Measure of Dysfunctional Relationship Beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50(5), 715. doi: 10.1037/0022-006X.50.5.715
- Erber, R. ve Erber, M. W. (2001). *Intimate Relationships: Issues, Theories, and Research*. Massachusetts: Allyn and Bacon (Aktaran Yalçın, İ. Ersever, O. (2015))
- Erikson, E.H. (1968), *Identity: Youth and Crisis*, Norton, New York
- Erol, R. Y. ve Orth, U. (2014). Development of Self-Esteem and Relationship Satisfaction In Couples: Two Longitudinal Studies. *Developmental Psychology*, 50(9), 2291-2303. doi: 10.1037/a0037370
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230. Erişim Adresi: <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt19/sayi2/209-230.pdf>
- Evans, D. ve Zarate, O. (2004). *Evrimsel Psikolojiye Giriş*. (Çev. Çetinkaya, H.), İstanbul:Türk Psikologlar Derneği Yayınları
- Feeney, J. A. (2002). Attachment, Marital Interaction and Relationship Satisfaction: A Diary Rstudy. *Personal Relationships*, 9, 39-55. doi: 10.1111/1475-6811.00003
- Fışılolu, H. (1992). Lisansüstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu. *Psikoloji Dergisi*, 7, 16–23. Erişim Adresi: <http://genclikbirikimi.org/kunye-851-lisansustu-ogrencilerinin-evlilik-uyumu-makale>
- Glasser, W. (1998). *Choice Theory A New Psychology of Personal Freedom*. New York. Harper Collins.
- Gottman, J. M. (1999). *What Predicts Divorce? The Relationship Between Marital Processes and Marital Outcomes*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Gökçe, G. (2013). *Ebeveynin Duyusal Erişilebilirliği ve Genel Psikolojik Sağlık: Duygu Düzenleme, Kişilerarası İlişki Tarzı ve Sosyal Desteğin Rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Günay, S. (2007), *Evlilik Çatışması, Nedensellik-Sorumluluk Yüklemeleri, Eşlerin Evlilik İlişkisinden Sağladıkları Genel Doyuma İlişkin Görüşleri ve Evliliğe İlişkin*

Değerlendirmeler Arasındaki İlişkiler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Halat, M. I. ve Hovardaoğlu, S. (2011). The Relationship Between Forms and Durations of Relationships and Attachment Styles of Couples. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2567-2574. Erişim Adresi: <https://cyberleninka.org/article/n/244701>

Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional Relationship Belief İn Marital Satisfaction and Adjustment. *Social Behavior and Personality International Journal*. 33, 313-328. doi: 10.2224/sbp.2005.33.4.313

Hamamcı, Z., Buğa, A. ve Duran, Ş. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Yaşantısı ile İlgili Bilgi Kaynaklarının ve Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçlarının İncelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 26 (26), 33-50. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21103/227269>

Hamarta, E. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi* (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic Love Conceptualized As An Attachment Process, *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3): 511–524. Erişim Adresi: <https://pdfs.semanticscholar.org/1d36/ac75d7081fcd86d467f6d2ef408d60c8ffca.pdf>

Heider, F. (1958). *Psychology of Interpersonal Relations*. New York: John Wiley ve Sons, Inc

Hendrick, S.S. (1988), A Generic Measure of Relationship Satisfaction, *Journal of Marriage and Family*, 50: 93-98. doi: 10.2307/352430

Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2005). The Effect of Religiousness On Marital Satisfaction: Testing The Mediator Role of Marital Problem Solving Between Religiousness and Marital Satisfaction. *Contemporary Family Therapy*, 27, 123-136. doi: 10.1007/s10591-004-1974-1

Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.

Karslı, E. (2008). *Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı, Öfke ve Psikosomatik Bozukluklar*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. doi: 10.1501/ankara-4062

- Kasapkara, A. ve Kasapkara, B. (2013). 20-30 Yaş Grubu Bekar Erkeklerin Eş Seçimine Yönelik Tutumları ve Eşten Beklentilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*,7 (34), 792-800. Erişim Adresi: http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi34_pdf/7egitim/kasapkara_alaeddin.pdf
- Kaya, M., (2002). *Cinsiyetleri Farklı Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerine Göre Denetim Odakları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keklik, İ. (2011). Mate Selection Preferences of Turkish University Students. *Eurasian Journal of Educational Research*, 44, 129-148. Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/288189528_Mate_Selection_Preferences_of_Turkish_University_Students
- Kışlak, Ş. T. ve Çavuşoğlu, P. Ş. (2006). Evlilik Uyumu, Bağlanma Biçimleri, Yüklemeler ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 61-68. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/en/download/article-file/198020>
- Koç, B. (2014). Kişilerarası İlişki Tarzlarının Saldırganlık ile İlişkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(4), 160-182. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/136972>
- Küçükarslan, M. (2011). *Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Romantik İlişkilere Yönelik İnançlarının Cinsiyet, Sınıf ve Romantik İlişki Yaşama Durumlarına Göre Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Larson, J. H. (1992). “You’re My One and Only”: Premarital Counseling for Unrealistic Beliefs About Mate Selection. *American Journal of Family Therapy*, 20, 242-253. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21456/229837>
- Lauer, R.H. ve Lauer, J.C. (1997). *Marriage and Family*. Usa: The Quest For Intimacy. Times Mirror Higher Education Group.
- Lee, J. A. (1977). A Typology of Styles of Loving. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 3, 173-182. doi: 10.1177/014616727700300204

- Litzinger S. and Gordon K. C. (2005). Exploring Relationships Among Communication, Sexual Satisfaction and Marital Satisfaction. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 31, 409-424. doi: 10.1080/00926230591006719
- Newcomb, T. (1961). *The Acquaintance Process*. New York: Reinhart and Winston.
- Ondaş, B. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara. Erişim Adresi: YÖK Tez Merkezi
- Öcal Yüceol, S.E. (2016). *Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar İle İlişki Doyumu ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Arasındaki İlişkiler* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özbiçer, S. M. ve Atıcı, M. (2018). University Students Emotional İntelligence and Romantic Relationship Satisfaction: A Quantitative Study. *Journal of Human Sciences*, 15(1), 265-279. Erişim Adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/5163>
- Özenç, E. (2002). *The Role of Atteachment Styles in Partner Pairing and Satisfaction Within Marriage İn Critical And Non-Critical Stages*. (Yüksek Lisans Tezi), Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Özgüngör, S. ve Kapıkıran, N. (2011). Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ölçeklerinin Türk Kültürüne Uygunluğunun Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi: Ön Bulgular. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36): 114-126. Erişim Adresi: <http://turkpdrdergisi.com/index.php/pdr/article/view/96>
- Özgüven, E. (1994). *Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçmeye İlişkin Tercihleri. I. Aile Kurultayı Kitabı*, 203-213, Ankara.
- Özgüven, İ. E. (1997). *Cinsellik ve Cinsel Yaşam*, (1. Baskı) Ankara: Pdrem Yayınları
- Özgüven, İ. E. (2014). *Evlilik ve Aile Terapisi*, (4. Baskı) İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık
- Özkete, H. İ. (2015). *Bağlanma, Eş Seçiminde Sınırlandırıcı İnançlar ve Beden İmgesi Baş Etme Stratejilerinin Romantik İlişkilerde Mükemmeliyetçiliği Yordaması*, (Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Özguven, İ. E. (2017). *Cinsellik ve Cinsel Yaşam*. (2. Baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık
- Özmen, S. K. (2004). Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 27-39. Erişim Adresi: <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423870024.pdf>
- Özoğlu, S. Ç. (1982), *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları, İzmir.
- Öztunç, H. ve Şener, Ö. (2015). Cinsiyet, Ayrılmış Ebeveyn ve Şiddet Görme Faktörlerinin Gençlerin Eş Seçim Tutumları Üzerinde Etkisi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 17 (66), 143-166. Erişim Adresi: <http://www.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TVRneE16YzFOU09>
- Öztürk, A. (2015). *Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışları İle İlişki Doyumu Düzeyi Arasındaki Bağlantıların Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul
- Perilloux, C. ve Buss, D. M. (2008). Breaking Up Romantic Relationships: Costs Experienced and Coping Strategies Deployed, *Evolutionary Psychology*, 6(1): 164-181. doi: 10.1177/147470490800600119
- Pines, A. M. (2001). The Role of Gender and Culture In Romantic Attraction. Hogrefe and Huber Publishers. *European Psychologist*, 6 (2), 96-102. doi: 10.1027//1016-9040.6.2.96
- Pines, A. M. ve Nunes, R. (2003). The Relationship Between Career and Couple Burnout: Implications For Career and Couple Counseling. *Journal of Employment Counseling*, 40, 2, 50-64. doi: 10.1002/j.2161-1920.2003.tb00856.x
- Pinker, S. (2002). *The Blank Slate*. New York: Norton
- Rogers, C. R. (1959). A Theory of Therapy, Personality, and Interpersonal Relationships, As Developed in The Client-Centered Framework. In S. Koch (Ed.), *Psychology: A Study Of A Science*, 3, 184–256. New York: McGraw-Hill. Erişim Adresi: <https://www.semanticscholar.org/paper/A-Theory-of-Therapy-%2C-Personality-%2C-and-%2C-as-in-the-Rogers/25badfdda85ec627298d158938e9f13f74778258>
- Rogers, C. R. (1995). *The Way of Being*. Newyork, NY: Houghton Mifflin.

- Rusbult, C. E. (1980). Commitment and Satisfaction in Romantic Associations: A Test of The Investment Model. *Journal of Experimental Social Psychology*, 16, 172–1. Erişim Adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0022103180900074>
- Rusbult, C. E. ve Buunk, B. P. (1993). Commitment Processes in Close Relationships: An İnterdependence Analysis, *Journal of Social and Personal Relationships*, 10, 175-204. doi: 10.1177/026540759301000202
- Rusbult, C. E. ve Martz, J. M. (1995). Remaining In An Abusive Relationship: An İnterdependence Analysis of Nonvoluntary Dependence. *Personality and Social Bulletin*, 21, 558–571. doi: 10.1177/0146167295216002
- Rusbult, C. E. ve Zembrodt, I. M. (1983). Responses to Dissatisfaction in Romantic Involvements- A Multidimensional Scaling Analysis. *Journal of Experimental Social Psychology*, 19, 274-293. doi: 10.1016/0022-1031(83)90042-2
- Rusbult, C. E., Martz, J. M. ve Agnew, C. R. (1998). The Investment Modelscale: Measuring Commitment Level, Satisfaction Level, Quality of Alternatives, and İnterdependence. *Personal Relationships*, 5, 357–391. Erişim Adresi: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1475-6811.1998.tb00177.x>
- Sabatelli, R. M. (1988). Exploring Relationship Satisfaction: A Social Exchange Perspective On The İnterdependence Between Theory, Research, and Practice. *Family Relations*, 37(2), 217-222. doi: 10.2307/584323
- Safran, J. D. (1990). Towards A Refinement of Cognitive Thrapy İn Light of İnterpersonal Theory: I. Theory. *Clinical Psychology Review*, 10, 87-105. Erişim Adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/027273589090108M>
- Sakarya Üniversitesi Lisans Programları, <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-univ.php?u=1088>
- Saraç, A. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunu Yordamada Akılcı Olmayan İnançlar ve Evlilik Öncesi İlişki Algularının Rolü*, (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Saraç A., Hamamcı Z. ve Güçray S. S. (2015), Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunun Yordanması, *Pdr Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5, 69-81. Erişim Adresi: <http://turkpdrdergisi.com/index.php/pdr/article/view/7>

- Sarı, T. (2008). *Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkiler İle İlgili Akılcı Olmayan, Bağlanma Boyutları ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkiler*. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Schmitt, D. P. (2003). Universal Sex Differences İn The Desire For Sexual Variety:Tests from 52 Nations, 6 Continents, and 13 İslands. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85 (1), 85–104. doi: 10.1037/0022-3514.85.1.85
- Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*, (26. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Simpson, J. A. (1990). Influence of Attachment Styles on Romantic Relationships. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 59(5), 971. doi: 10.1037/0022-3514.59.5.971
- Sokolski, D. M., ve Hendrick, S. S. (1999). Fostering Marital Satisfaction. *Family Therapy: The Journal of The California Graduate School of Family Psychology*, 26(1).
- Soureh, N. F. (2011). *Türk ve İranlı Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi İle İlgili Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Sprecher, S., Sullivan, Q. ve Hatfield, E. (1994). Mate Selection Preferences: Gender Differences İn A National Sample. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(6), 1074-1080. doi: 10.1037//0022-3514.66.6.1074
- Stackert, R. A., ve Bursik, K. (2003). Why Am I Unsatisfied? Adult Attachment Style, Gendered İrrational Relationship Beliefs, and Young Adult Romantic Relationship Satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419–1429. doi: 10.1016/S0191-8869(02)00124-1
- Sullivan, B.F. ve Schwebel, A. I. (1995). Relationship Belief and Expectations of Satisfaction İn Marital Relationships: Implications For Family Practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305. doi: 10.1177/1066480795034003
- Sümer, M. (2006), *Yetişkinlerin Bağlanma Stillerinin Duygusal Zeka, İlişkiye Bağlılık, İlişkide Algılanan Tatmin ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Symons, D. (1979). *The Evolution of Human Sexuality*. New York: Oxford University Press.
- Şen, B. (2015). *Evlilik Öncesi Çift Eğitimi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Şendil, G. ve Korkut, Y. (2012). Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 28 (0), 15-34. Erişim Adresi: <https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/İupcd/İssue/9405/117912>
- Şenel-Günayer, H. (2004). Eş Seçimi Kararı. Yavuzer H. (Ed.), *Evlilik Okulu*, İstanbul:Remzi
- Şentürk, Ü. (2008). Aile Kurumuna Yönelik Güncel Riskler. *Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(14), 7-31. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21109/227344>
- Shipman, A. S. C. (2011). Mate Selection İn Modern India. ProQuest: Dissertations and Theses.
- Terzi, S. ve Özbay, Y. (2016), Romantik İlişkilerde Bağlanma Yaralanmaları Ölçeğinin Geliştirilmesi, *21.Yüzyıl Eğitim ve Toplum*, 13(5): 169-185. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/en/download/article-file/367654>
- Tezer, E. (1994). Evlilik ve İş Doyumu İlişkisi: İkili Çatışmalar ve Bazı Demografik Değişkenlerin Rolü. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(1), 1-12. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21425/229705>
- Thibaut, J. W. ve Kelley, H. H. (1959). *The Social Psychology of Groups*, New York: Wiley. Erişim Adresi: <https://archive.org/details/socialpsychology00thib/mode/2up>
- Toro-Morn, M. ve Sprecher, S. (2003). A Cross-Cultural Comparison of Mate Preferences Among University Students; The United States Vs. The people's Republic of Chine (PRC). *Journal of Comparative Family Studies*, 34 (2), 151-170. doi: 10.3138/jcfs.34.2.151
- Tuna, M. (2012). *Sosyolojiye Giriş. Sosyolojinin Temel Tartışmaları*. 1. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık
- Tuzcuoğlu, N. (1995). Psikanaliz Kuramı ve Özellikleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(7), 275-285. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaebd/issue/356/1987>
- Tuzer, D. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tutumlarının Bireysel Özellikleri Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi: YÖK Tez Merkezi

- TÜİK, (2017). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri 2016, Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Haber Bülteni, 02.03.2017, Ankara.
- Türkarşlan, N. (2012). *Sosyolojinin Çalışma Alanları: Aile Sosyolojisi*. Editör: Tuna. M. (Birinci Baskı) Sosyolojiye Giriş: Sosyolojinin Temel Tartışmaları, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Tütengil, C. (2011). Aile ve Evlilik Araştırması Sonuçları I. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0(16), 1-16. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusoskon/issue/9538/119125>
- Uebelacker, L. A. ve Whisman, M. A. (2005). Relationship Beliefs, Attributions, and Partner Behaviors Among Depressed Married Women. *Cognitive Therapy and Research*, 29(2), 143-154. doi: 10.1007/s10608-005-3161-6
- Uğur, E. (2013). *Lise Öğrencilerinin Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları ve Saldırganlık Tepkileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Üncü, S. Y. (2007). *Duygusal Zeka ve Evlilik Doyumu İlişkisi* (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Vangelisti, A. L. (2004). *Handbook of Family Communication*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates
- Winch, P. (1958). *The Idea of a Social Science*, London:Routledge and Kegan Paul
- Winch, R. F., Ktsanes, T. ve Ktsanes V. (1955). Empirical Elaboration of The Theory of Complementary Needs In Mate-Selection. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 51 (3), 508-513.doi: 10.1037/h0042235
- Yavuzer, H. (2010). *Evlilik Okulu*. (13. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yıldırım, İ. (2004). Eş Destek Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 22(3), 19-26. Erişim Adresi: <https://toad.halileksi.net/olcek/es-destek-olcegi>
- Yıldırım, İ. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (27), 15-30. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21447/229851>

Yılmaz, T. ve Kalkan, M. (2010). Evlilik Öncesi İlişki Geliştirme Programının İlişki Doyumuna Etkisi. *Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Bilimleri*, 10(3), 1893-1920.
Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/en/download/article-file/198128>

Zorbaz, S. D., Ulaş, O. ve Kepir-Savoly, D. D. (2015), University Student's Relationship's Believes: Sample of Turkey, *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, 185: 495-499.
Erişim Adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815022557>

EKLER

Ek 1. Kişisel bilgi formu

Cinsiyet: Kadın () Erkek()

Yaş:.....

Bölüm: BÖTE() RPD() FBE() ME() SBE() TE() OÖE() SE()
ÖEÖ() İDE()

Algılanan sosyoekonomik düzey: Düşük() Orta() Yüksek()

Daha önce deneyimlenen romantik ilişki sayısı: 0() 1-3() 4-6() 7-9() 10+()

İhtiyaç duyduğunuzda yanınızda olan ve size ‘en çok’ sosyal destek sağlayan kişi kimdir? (Yalnızca bir maddeyi işaretleyiniz.)	Aile () Arkadaş () Romantik ilişki () Öğretmen()
---	---

Ek 2. İlişki doyumu ölçeği

İDÖ

Lütfen her bir ifadenin size uygunluğunu 7 dereceli ölçek üzerinde değerlendirip uygun sayıyı işaretleyiniz.

1) Sevgiliniz ihtiyaçlarınızı ne kadar iyi karşılıyor?

Hiç karşılamıyor	1	2	3	4	5	6	7	Çok iyi karşılıyor
------------------	---	---	---	---	---	---	---	--------------------

2)

3) Diğerleri ile karşılaştığımızda ilişkiniz ne kadar iyi?

Çok daha kötü	1	2	3	4	5	6	7	Çok daha iyi
---------------	---	---	---	---	---	---	---	--------------

4)

5) İlişkiniz ne dereceye kadar sizin başlangıçtaki beklentilerinizi karşılıyor?

Hiç karşılamıyor	1	2	3	4	5	6	7	Çok iyi karşılıyor
------------------	---	---	---	---	---	---	---	--------------------

6)

7) İlişkinizde ne kadar problem var?

Hiç yok	1	2	3	4	5	6	7	Çok fazla problem var
---------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

Ek 3. Eş seçme stratejileri envanteri

ESSE		Hiç Katılmıyorum								Tamamen Katılıyorum
Aşağıda yer alan maddeleri dikkatlice okuyarak, katılma derecenizi en iyi yansıtan rakamın üzerine (X) işareti koyunuz. Bazı maddelere cevap vermek zor olabilir. Ancak her bir maddede sizi en iyi yansıtan rakamı işaretleyiniz. Katkılarınız için teşekkür ederim.										
N o	Maddeler									
1	Evleneceğim kişinin güzel/yakışıklı olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	Evleneceğim kişinin aşka inanması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	Evleneceğim kişinin benimle aynı etnik kökenden olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Evleneceğim kişinin ev işlerinden anlaması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	Evleneceğim kişinin fiziksel olarak çekici olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	1	2	3	4	5	6	7	8	9

1	Evleneceğim kişinin çocukları sevmesi benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2									
1	Evleneceğim kişinin bana aşık olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3										
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4									
1	Evleneceğim kişinin daha önce evlenmemiş olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5										
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6									
1	Evleneceğim kişinin dürüst olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7										
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8									
1	Evleneceğim kişiyle aynı siyasi görüşten olmak benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9										
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0									
2	Evleneceğim kişinin sadık olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1										
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2									
2	Evleneceğim kişinin bakır/bakire olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3										
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4									
2	Evleneceğim kişinin evliliğe önem veren biri olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5										
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6									

2	Evleneceğim kişinin aile kurumuna önem veren biri olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7										
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8									

ÖZGEÇMİŞ VE ESERLER LİSTESİ

Adı ve Soyadı: Gökçenur Gödek

E-postası: gokcenurgodek@gmail.com

İletişim:05396993777

ÖĞRENİM DURUMU

Yüksek Lisans: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler, 2017-2020

Lisans: Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

GÖREVLER:

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Rehberlik Öğretmeni (Psikolojik Danışman)	Pusulam Akademi	2017-halen

ESERLER:

A. Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

Akıncı, Ö., Acer, S., Gödek, G. (2018, Haziran). *Psikolojik Belirtilerin Yordayıcısı Olarak Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi*. Educational Researches and Publications Association (ERPA) Kongresi, İstanbul Üniversitesi Kongre Merkezi, İstanbul.